

ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด “กรณีศึกษาจากเรือนจำกลาง
นครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

โดย
นางสาวพรกมล ยั่งดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด “กรณีศึกษาจาก
เรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

FACTORS AND GUIDELINES FOR PREVENTING RECIDIVISM AMONG PRISONERS
OF NARCOTICS“CASE STUDIES FROM NAKRONPATHOM CENTRAL PRISON
AND BANGKWANG CENTRAL PRISON”

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Department of FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด “กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”
โดย	นางสาวพรกมล ยั่งดี
สาขาวิชา	นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรงค์ นิมพาลี)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร สมิน้อย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. อรทัย เขียวพุ่ม)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรชัย วิชชวาณิชย์)

630730001 : นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

คำสำคัญ : ปัจจัย, แนวทางการป้องกัน, การกระทำผิดซ้ำ, ผู้ต้องขัง

นางสาว พรกมล ยิ่งดี: ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดีอาญา
คดี“กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง” อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก : อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง

การกระทำผิดซ้ำในปัจจุบันมีอัตราการกระทำผิดเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นที่ยังได้รับความสนใจของสังคมในปัจจุบัน งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดีอาญาที่ติดอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามถึงโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากเรือนจำ จำนวน 4 คน (แบ่งเป็นเรือนจำละ 2 คน) , พยาบาลวิชาชีพ 1 คน , ผู้บริหารเรือนจำ 1 คน และอีก 3 คนมาจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารกรมสุขภาพจิต 1 คน แพทย์ 1 คน และนักจิตวิทยา 1 คน โดยงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวยังเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสียทีเดียว อย่างไรก็ตามรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัวและการไม่ประกอบอาชีพก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดีอาญาเสียทีเดียว นอกจากนี้หลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีพและการเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูผู้ต้องขังยังเป็นวิธีการป้องกันและลดการกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสียทีเดียว ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ในการหาวิธีป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ต้องโทษคดีอาญาเสียทีเดียวที่อยู่ในเรือนจำในประเทศไทย ซึ่งจะสามารถช่วยยกระดับและป้องกันความปลอดภัยสาธารณะให้กับคนในสังคมได้ต่อไป

630730001 : Major FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE

Keyword : Factors, Guidelines for Preventing, Recidivism, Prisoners

MISS Pornkamol YOUNGDEE : Factors and Guidelines for Preventing Recidivism among Prisoners of Narcotics“Case studies from Nakornpathom Central Prison and Bangkwang Central Prison” Thesis advisor : Sirirat Choosakoonkriang, Ph.D.

The factors of recidivism are increasingly becoming the focus of social interest. The present study aimed to examine potential predictors of criminal recidivism in drug-related offenses. Moreover, the research was to provide the recommendation guidelines for the prevention and resolution of the repeat drug offense problem of inmates in Nakornpathom Central Prison, and Bangkwang Central Prison. The qualitative research methodology was employed in this study. Semi-structured, in-depth interviews were utilized extensively as interviewing format. The selected sample groups were 6 officials under department of corrections, including 4 prison officers (2 people per prison), 1 nurse, 1 prison administrators, and 3 officials under the department of mental health, including 1 administrator, 1 doctor and a psychologist. The data were analyzed by content analysis. The results revealed that family relationship was the main factor affecting repeat drug offenses of inmates. However, inadequate income to support their families and inability to pursue a career were also major factors in recidivism for drug offenders. Moreover, vocational training courses and participation in prisoner rehabilitation programs were procedures used to prevent and reduce recidivism in drug cases. The findings from this study may be useful in finding ways to prevent recidivism among prisoners in Thai prisons. This will help protect and enhance public safety in society.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี ที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและติดตาม
ความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัยตลอดจน แนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่น้องในครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่เป็นกำลังใจ
สำคัญในการสนับสนุนการเรียนในครั้งนี้ตลอดมา

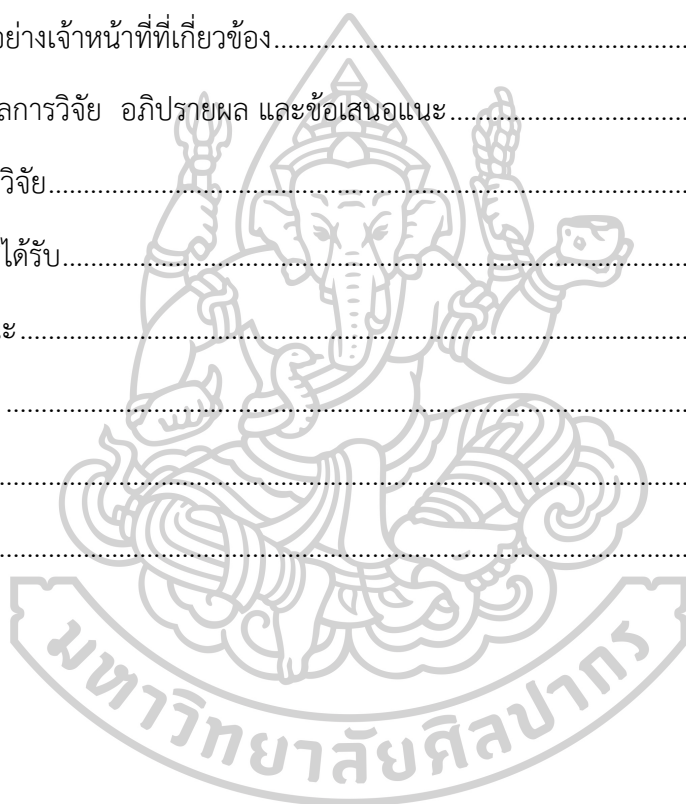

พรกมล ยั่งดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
3. สมมติฐานของงานวิจัย	3
4. คำถามงานวิจัย.....	4
5. ขอบเขตการวิจัย.....	4
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ต้องขัง	8
2.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.3 แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา.....	27
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research).....	44
ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research).....	44
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.4 จริยธรรมในการวิจัย.....	49
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา	50
1. กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	71
ข้อเสนอแนะ	71
รายการอ้างอิง	72
ภาคผนวก.....	75
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เกณฑ์การคัดเลือก	5
ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร	45
ตารางที่ 3 ผลการวิจัยและอภิปรายผลเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง	51
ตารางที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผลผู้บริหาร.....	64

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย	43
ภาพที่ 2 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์	47
ภาพที่ 3 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ.....	70

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มอาชญากรรมในปี พ.ศ.2566 จากสถิติกรมพินิจฯ พบว่า เด็กและเยาวชนมักอาศัยอยู่กับครอบครัวที่แตกแยกถึงร้อยละ 70.75 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อัตราการหย่าร้างของคู่สมรสไทยตามกฎหมายมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลล่าสุดในประเทศไทย ปี พ.ศ.2564 มีผู้จดทะเบียนหย่าทั้งหมด 110,942 คน และจากการศึกษาในหลายงานวิจัยเด็กที่มีครอบครัวหย่าร้าง มีผลกระทบในระยะยาวจะพบปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว หุนหัน พลันแล่น และมีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม เมื่อเทียบกับกลุ่มเด็กที่ไม่เคยมีประวัติครอบครัวหย่าร้าง และนอกจากนี้ ยังมีปัญหาการดื่มสุรา การสูบบุหรี่ และการเสพยาเสพติด ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการติดเพื่อน การมีทักษะแก้ปัญหาในชีวิตที่ไม่เหมาะสม และผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้ามาดูแลจัดการ เด็กที่ครอบครัวหย่าร้างมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการเรียนที่ต่ำลงอีกด้วย การจดทะเบียนหย่าร้างยังคงยังสะท้อนให้เห็นถึงสถาบันครอบครัว การที่ครอบครัวมีการหย่าร้างกันอาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่เกิดในครอบครัวนั้นด้วย หากเด็กที่พ่อแม่แยกทางกันแล้วต้องไปอาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ แล้วพ่อหรือแม่ที่มีครอบครัวใหม่ เด็กอาจโดนทำร้ายร่างกายจากครอบครัวใหม่ได้อีกด้วย (กรองกาญจน์ แก้วซัง , 2562)

จากการสำรวจข้อมูล พบว่า เด็กมัธยมศึกษามีการก่อคดีกระทำความผิดสูงที่สุดในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 7,843 คดี รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษา จำนวน 2,776 คดี และประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 1,828 คดีตามลำดับ ซึ่งจากข้อมูลพบว่าเด็กจากครอบครัวแยกกันอยู่ก่อคดี จำนวน 10,375 คดี ซึ่งมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่อยู่รวมกันกับพ่อแม่ถึงเกือบเท่าตัวที่จำนวน 5,483 คดี โดยจำแนกจำนวนคดีเด็กและเยาวชนในแต่ละความผิดมีดังนี้ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 1,857 คดี , ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 1,477 คดี , ความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 721 คดี , ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง จำนวน 257 คดี , และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำนวน 6,943 คดี (<https://www.springnews.co.th> , 2565) จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้ทราบถึงปัญหาการก่ออาชญากรรมในเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัวหรือเด็กที่ก่ออาชญากรรมดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ได้อยู่ด้วยกันมากกว่าครอบครัวที่อยู่รวมกัน การก่ออาชญากรรมในวัยเด็ก ปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมต่าง ๆ นั้น

อาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาการก่ออาชญากรรมเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ตามมาได้อีกด้วย ส่งผลให้การกระทำผิดต่างๆ ถูกนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในลำดับถัดไป

ปัญหาเยาวชนผู้กระทำผิดถือเป็นปัญหาสำคัญอย่างมากปัญหาหนึ่งของประเทศ และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากสถิติของกรมพินิจฯข้างต้น ทั้งนี้ในจำนวนเยาวชนที่กระทำผิดทั้งหมดมีเยาวชนที่กระทำผิดและเคยถูกจับกุมมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป ปัจจัยหลักหนึ่ง คือ ลักษณะส่วนบุคคลของเยาวชนผู้กระทำผิดซ้ำ ทั้งอายุ ลักษณะนิสัย นอกจากนี้อิทธิพลของสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัวของเยาวชนกลุ่มนี้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ได้รับความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ทั้งในลักษณะทั่วไปของบิดามารดา โครงสร้างครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว รวมทั้งอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (วิมลวรรณ ปัญญาว่อง , 2551)

นักวิจัยหลายท่านยังได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด โดยสรุปได้ ดังนี้ ประเด็นแรก ได้แก่ สาเหตุของการกระทำผิดมาจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การขาดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น การศึกษาและรายได้ต่ำ ปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านครอบครัว เช่น การมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ประเด็นที่สอง ได้แก่ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันในรูปแบบตัวบทกฎหมายเอง การควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการมีเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ ดังผลงานวิจัยดังต่อไปนี้

ผลงานวิจัยของ ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) ศึกษา แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 265 คน โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านอาชญาวิทยา ที่สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ตัวแปรทฤษฎีการคบหาสมาคมกับเพื่อน (ศิริวรรณ กมลสุขสถิต, 2563)

ในส่วนของผลงานการวิจัยของ อัศครุ ไชยพงษ์ (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำเขต 8 โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้ 1)กลุ่มผู้ต้องขังชายในเรือนจำเขต 8 จำนวน 7 คน 2)กลุ่มผู้บริหารงานของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 10 คน 3)กลุ่มผู้เชี่ยวชาญการบริหารงานยุติธรรม จำนวน 4 คน และ 4)กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานยุติธรรม จำนวน 4 คน โดยผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำเขต 8 มาจากขาดการอบรมขัดเกลานิสัยจากบิดามารดา และขาดความอบอุ่นจากครอบครัว มีความศึคะนองได้อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ทำให้การไม่ได้รับความไว้วางใจจากสังคม นอกจากนี้แหล่งที่อยู่อาศัยก็พบว่ามีความสำคัญ เพราะเป็นแหล่งเสื่อมโทรมและทำให้สามารถที่จะเสพยาเสพติดได้ง่าย ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือรายได้ของครอบครัวที่ไม่พอจุนเจือ โดยรายได้ที่ต่ำไม่พอต่อการจุนเจือครอบครัว (อัศครุ ไชยพงษ์, 2557)

และสุดท้ายงานวิจัยของ ขวลิต กลิ่นแข และคณะ (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่สำรวจจากเรือนจำจำนวน 152 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.0887 พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าวิจัยต่างๆตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ส่วนใหญ่จะศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขังที่พยายามฆ่าตัวตาย ความสัมพันธ์ของการกระทำผิดในผู้ต้องขังที่มีการใช้ยาเสพติด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยนี้เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้ศึกษาปัจจัยสาเหตุและแนวทางการป้องกันการกระทำซ้ำในผู้ต้องขัง ความผิดปกตินอื่นๆในครัวเรือนที่รุนแรง เช่น การใช้แอลกอฮอล์หรือสารเสพติด ความรุนแรงในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพกาย โรคเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพจิต พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ การติดสุรา การสูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด โดยพบว่าจำนวนของประสบการณ์ในการเกิดผลกระทบเหล่านี้มากขึ้น

เนื่องด้วยในปัจจุบันผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำในการติดตามหลังปล่อยตัวครบ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.09 (<http://www.correct.go.th/recstats/>, 2567) ก็ยังคงเป็นอัตราที่สูงขึ้นหลังจากการติดตามในระยะ 1 ปีและ 2 ปี จากปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลให้ปัญหาการกระทำผิดในผู้ต้องขังยังคงมีอยู่ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และต้องการที่จะศึกษาปัจจัยสาเหตุและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ไม่พึงประสงค์ในวัยเด็ก เพื่อจะเกิดนโยบายการลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังและส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ

3. สมมติฐานของงานวิจัย

- 3.1 ปัจจัยสาเหตุใดบ้างที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง
- 3.2 ในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง สามารถหาแนวทางป้องกันในเชิงนโยบายกฎหมาย ครอบครัว เพื่อน สภาพสังคม อย่างไรได้บ้าง

4. คำถามงานวิจัย

- 4.1 สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง มีปัจจัยสาเหตุอะไรบ้าง
- 4.2 แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังในประเทศไทยทั้งในเชิงปฏิบัติการและเชิงนโยบายสามารถทำได้อย่างไรบ้าง

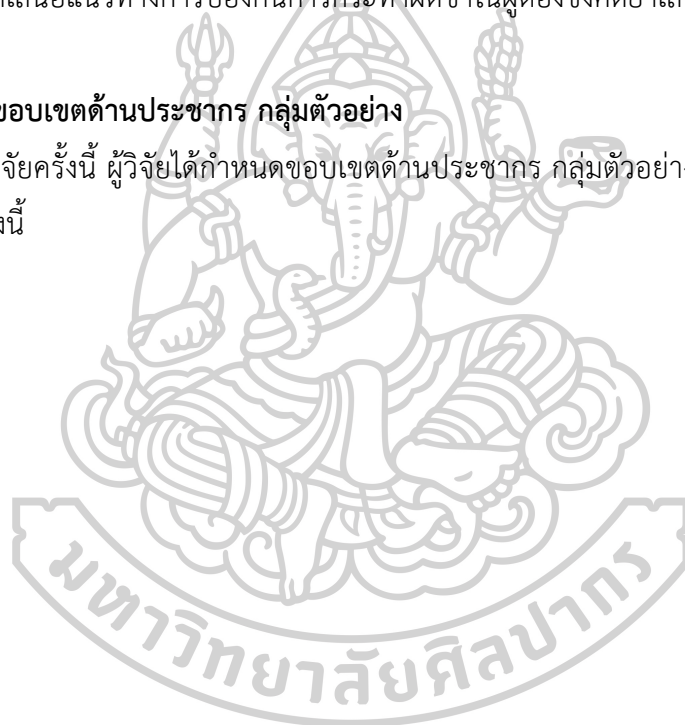
5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ปัจจัยสาเหตุการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด
- 2) นำเสนอแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด รวมไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจข้อมูลในเชิงลึก โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การคัดเลือก

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	เกณฑ์ในการคัดเลือก
1.เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง -เจ้าหน้าที่เรือนจำ 4 คน -แพทย์ จำนวน 1 คน -พยาบาลวิชาชีพ 1 คน -นักจิตวิทยา 1 คน	7คน	-เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง -เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 ปีขึ้นไป -เป็นเจ้าหน้าที่ที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป
ผู้บริหารเรือนจำ 1 คน	1คน	-เป็นผู้บริหารที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการขึ้นไป -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป
ผู้บริหารกรมสุขภาพจิต 1 คน	1คน	-เป็นผู้บริหารที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการขึ้นไป -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป

เกณฑ์การคัดออก

- ตอบคำถามไม่ครบ
- ไม่สนใจให้ข้อมูล
- ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 นาที
- ถอนตัวออกจากโครงการ

5.3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาในเรือนจำกลางบางขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี และเรือนจำกลางนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2566 – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2567

6 นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ผู้ต้องขัง หมายถึง บุคคลที่ถูกขังไว้ในเรือนจำกลางบางขวาง ตามหมายจำคุกและให้หมายความร่วมมือถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายด้วย

6.2 การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง ผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้วทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข ในช่วงปีงบประมาณหนึ่ง ๆ แล้วหวนกลับมากระทำผิดซ้ำโดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง ทั้งในกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว

6.3 เรือนจำ หมายถึง เรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางนครปฐม

6.4 การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด หมายถึง การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรที่เกี่ยวกับฐานความผิด เช่น เสพ ครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย ผลิต และจำหน่ายยาเสพติด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1. ด้านวิชาการ

ได้ทราบถึงปัจจัยสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังรวมไปถึงแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังทั้งในเชิงปฏิบัติการและเชิงนโยบายได้ในลำดับถัดไป

7.2. ด้านการนำไปประยุกต์ใช้

ผู้กระทำผิดเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในครอบครัว อบรมสั่งสอนบุตร และปลูกฝังในครอบครัว

7.3. ด้านนโยบายการป้องกัน

เพื่อนำผลงานวิจัยที่ได้ไปนำเสนอถึงมาตรการแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำและประยุกต์ใช้ในการออกนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม รวมทั้งกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีทักษะ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือสำหรับแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้อาศัยแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าถึงองค์ความรู้ในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ต้องขัง
- 2.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ต้องขัง

ความหมายของผู้ต้องขัง ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ได้ให้ความหมายของผู้ต้องขังในมาตรา 4 ไว้ว่าผู้ต้องขังหมายความรวมถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝากนักโทษเด็ดขาดหมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจากคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุดและให้หมายรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วยคนต้องขัง หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายขังคนฝาก หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฝากควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นโดยไม่มีหมายอาญาพจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายของผู้ต้องขัง หมายถึง (กฎ) น. บุคคลที่ถูกขังอยู่ในเรือนจำ ได้แก่ นักโทษเด็ดขาดคนต้องขัง และคนฝากจากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้ต้องขังหมายถึง บุคคลที่ถูกควบคุม ขังหรือจำคุกตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายไว้ในเรือนจำหรือสถานที่ที่ถูกกำหนดไว้เพื่อควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้ที่กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคม

ประเภทของผู้ต้องขัง

นันทิ จิตสว่าง (2542) ได้กล่าวว่า สำหรับผู้ต้องขังในประเทศไทย หากจะยึดเอาแบบพฤติกรรมดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้ต้องขังแล้ว น่าจะแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ 11 ประเภท โดยพฤติกรรมของผู้ต้องขังประเภทต่างๆสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) พวกเก่าๆ คือ พวกที่อยู่คุกมานานจนเสมือนว่าคุกคือบ้านของตนเองพวกเก่าๆส่วนใหญ่จะมาจากพวกผู้ต้องขังในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก และยาเสพติด พวกเก่าๆมีความชินชาต่อการถูกจองจำในเรือนจำเพราะจะวนเวียนเข้าออกในเรือนจำอยู่

เสมอ ดังนั้นจึงไม่ค่อยสนใจกับความผิดที่ตนกระทำในเรื่องจาเพราะพวกนี้ชินชาต่อการถูกลงโทษแล้วเช่นกัน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่ชอบพวกนี้เพราะถือว่าเป็นพวกต่อต้าน บางครั้งแกล้งโง่ บางครั้งแกล้งป่วย เพื่อไม่ต้องทำงาน แต่ชอบก่อการวิวาท จับกลุ่มนินทาเจ้าหน้าที่และแสวงหาพรรคพวกที่มีคติคล้ายๆ กัน หรือเป็นพวกเกาคูกเหมือนกัน รวมตัวกันทำผิดระเบียบของเรือนจา หรือชอบแสดงพฤติกรรมที่ผู้ต้องขังอื่นๆ ไม่กล้าทำ เพื่อแสดงว่าตนนั้น“เก๋า” บางคนชอบดมทินเนอร์ บางคน “เลี้ยงน้อง” บางคนก็รับจ้างเป็น “ซามูไร” บางคนชอบแสดงตนเป็นอันธพาลหรือนักเลงรังแก ผู้ต้องขังอื่นๆ บางคนถนัดด้านการต้มตุ๋นกะล่อนและบางคนชอบแสดงความเก่งให้ผู้ต้องขังอื่นดูเสมอ เช่น ยียวนกับเจ้าหน้าที่ พวกเกาคูกจะพันโทษออกจากเรือนจาไปได้ไม่นานแล้วก็กลับเข้ามาอีก เพราะพวกเขา “โตในคุก” และ “คุกคือบ้านของเขา”

2) พวกขาใหญ่ หมายถึง พวกผู้ต้องขังที่กล่าวกันว่ามีเส้นใหญ่หรือมีความสนิทชิดชอบกับเจ้าหน้าที่หรือได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ชั้นสูงหรือมีคนฝากมา ขาใหญ่มีหลายพวก พวกแรกเป็นพวกเด็กฝากคือ ได้รับฝากฝังจากผู้ใหญ่หรือนักการเมืองให้ได้รับความสะดวกในเรื่องจำหรือเป็นพวกที่เคยรู้จักกับเจ้าพนักงานมาก่อน พวกที่สองเป็นพวกมีเงิน เช่น พวกคดีเช็ค คดีแชร์ พวกนี้จะฝากตัวเองกับเจ้าหน้าที่โดยทาความรู้จักคุ้นเคยและให้ความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ โดยการแลกเปลี่ยนกับความสะดวกของตนในเรื่องจา พวกสุดท้ายคือพวกผู้ต้องขังที่เจ้าหน้าที่คิดว่า เป็นของตนเพื่อใช้งาน เช่น ให้เป็นผู้ช่วยเหลือหรือเป็นสายหรือทำงานในหน่วยงานต่างๆ แทนเจ้าหน้าที่ พวกสุดท้ายนี้ปกติจะเป็นผู้ฉลาดและรู้จักประจบเจ้าหน้าที่โดยชอบการแสดงผลงานของตนให้เห็นเพื่อผลประโยชน์ของตนในการได้อยู่สบาย

3) พวกเบาปัญญา พวกนี้เป็นพวกผู้ต้องขังที่โง่เขลาเบาปัญญา ซึ่งจะดูได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกและเป็นที่ยอมรับกันดีในเรื่องจำ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกยากจนและไม่ได้รับการศึกษามาก่อน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือมีการศึกษาน้อย ปัญญาทึบ ส่วนใหญ่เข้ามาในคดีโทษไม่สูง มักจะถูกผู้ต้องขังอื่นๆ หลอกเอาหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ต้องขังอื่นๆ เสมอๆ โดยเฉพาะพวกหัวหมอ อิทธิพลและพวกขาใหญ่ เพราะพวกนี้ใช้ง่ายหาทุกอย่างโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อย่งไรก็ตามในการทำงานให้กับทางเรือนจำพวกนี้ขยันมาก แม้ส่วนใหญ่จะเป็นงานใช้แรงงานมากกว่าใช้ฝีมือ จนเป็นที่พอใจของเจ้าหน้าที่ โดยปกติเจ้าหน้าที่จะให้ความสงสารพวกนี้เพราะไม่มีปัญหาในการปกครองและมักจะถูกผู้ต้องขังอื่นหลอกเพราะ หูเบา ไม่มีความคิดของตัวเอง ชอบมีนายหรือลูกพี่ อย่งไรก็ตาม พวกนี้ตกไปอยู่ในอิทธิพลของผู้ต้องขังอื่นๆ ก็จะเป็นภัยต่อเรือนจำเช่นกัน พวกเบาปัญญาจะอยู่ในเรือนจำแบบเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการฝึกวิชาชีพและการศึกษาผู้ใหญ่ของเรือนจำ แต่บางส่วนก็อยู่แบบฆ่าเวลา

4) พวกเพี้ยน หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีจิตใจไม่สมประกอบ เช่น เป็นพวกโรคจิตหรือโรคประสาท โดยมักจะแสดงพฤติกรรมที่เพี้ยนๆ ออกมาให้ผู้ต้องขังอื่นๆ และเจ้าหน้าที่เห็นอยู่เสมอ แม้ในแต่ละเรือนจำจะมีพวกเพี้ยนอยู่ไม่มากแต่พวกเพี้ยนก็จะมีอยู่แทบทุกเรือนจำ และในบรรดาผู้ต้องขังด้วยกันเองหรือเจ้าหน้าที่ก็จะทราบดีว่าผู้ต้องขังคนใดจัดอยู่ในประเภทนี้ โดยปกติผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะไม่ยุ่งหรือคบหาสมาคมกับพวกเพี้ยน นอกเสียจากจะมีบางคนที่ชอบแหย่หรือล้อเลียนเพื่อความตลกขบขัน เจ้าหน้าที่เองก็ต้องยุ่งยากกับพวกเพี้ยนพอสมควร โดยเฉพาะที่มีอาการหนักก็จะเป็นภาระมากขึ้น บางครั้งถึงกับจำต้องแยกขังเดี่ยวหรือดำเนินการให้ได้รับการรักษาตามขั้นตอนต่อไป

5) พวกหัวหมอ ผู้ต้องขังพวกนี้เป็นพวกที่มีการศึกษาดี หรืออาจเคยรับราชการมาก่อน หรือไม่ก็เป็นพวกที่เคยติดคุกมาหลายครั้งจนรู้เรื่องเรือนจำดีและเป็นผู้มีความรู้หรือพอจะมีความรู้ในเรื่องกฎหมาย มีทักษะในการพูดและการเขียน มักจะเป็นพวกที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำผู้ต้องขังอื่นๆ โดยทำตัวเป็นทนายความประจำเรือนจำ มีอาชีพที่สำคัญในเรือนจำก็คือ การรับจ้างเขียนคำอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับคดี และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคดีและลู่ทางต่างๆ

6) พวกอิทธิพลผู้ต้องขังพวกนี้เคยเป็นพวกผู้มีอิทธิพลมาก่อนและมาต้องคดีภายหลังส่วนมากจะเป็นคดีเกี่ยวกับการค้าของเถื่อน คดีจัดหาหญิงและคดีห่วยเถื่อน เป็นต้น พวกนี้มักชอบทำตัวเป็นผู้มีอำนาจ คอยสะสมพรรคพวกและลูกน้องในเรือนจำ โดยทั่วไปพวกนี้จะมีเงินที่ใช้หว่าน กับลูกน้องและมีความเป็นนักเลงอยู่ในตัว แต่ภายนอกมักจะแสดงตนว่าเป็นผู้ประพฤติตนเรียบร้อย ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับใคร แต่ความจริงมีเล่ห์เหลี่ยมมากและชอบอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดในเรือนจำต่างๆ โดยมีลูกน้องเป็นคนปฏิบัติการ เช่น ตั้งพรรคพวกขายของราคาแพงในร้านค้าส่งเคราะห์ของเรือนจำ เพื่อขายให้กับผู้ต้องขังหน้าใหม่ ซึ่งไม่รู้ราคาที่แท้จริง นอกจากนี้พวกนี้สามารถมีเงินได้จากการลักลอบค้าของสิ่งผิดกฎหมายในเรือนจำ เช่น การค้ายาเสพติด หรือการเป็นเจ้าของบ่อนพนันอย่างไรก็ตาม แม้เรือนจำจะพยายามปราบปรามกิจกรรมเหล่านี้อยู่ตลอดเวลา พวกนี้มักจะหลุดรอด การจับกุมของเจ้าหน้าที่เพราะส่วนใหญ่จะใช้ลูกน้องดำเนินการ ส่วนตนเองอยู่เบื้องหลัง การอยู่ในเรือนจำของพวกอิทธิพลเป็นการอยู่แบบฆ่าเวลาเพื่อรอวันออกไปประพฤติปฏิบัติเช่นเดิมกับที่อยู่นอกเรือนจำ

7) พวกแท็กซี่ พวกแท็กซี่จะเป็นพวกผู้ต้องขังที่ถูกญาติตัดขาด ทำให้ขาดแคลนเงินทองใช้สอยในเรือนจำ พวกนี้จึงพยายามเอาตัวรอดโดยหันไปใช้ชีวิตแท็กซี่โดยการรับจ้างพวกผู้ต้องขังที่มีเงินแท็กซี่จะยอมทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการไปซื้อของ ซักผ้า นวด ยกเมล์ ทำงานให้ไต่ยอด ดูหมอนหรือเป็นม้าเร็วในกรณีที่มีของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำจะนำข่าวไปบอกคนอื่นๆ แท็กซี่บางคนก็ร่างกายกายา จะรับจ้างตีหัวผู้ต้องขังอื่นๆ เรียกว่า ซามูไร ” แท็กซี่จะอยู่อย่างเป็นอิสระกระจัดกระจายกัน ไม่รวมกลุ่มและไม่ขึ้นต่อใครแต่จะทำงานให้กับคนที่มีเงินจ้าง แท็กซี่จึงใช้ชีวิตในเรือนจำโดยการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากทางฝ่ายเรือนจำกลับเป็นการเก็บเกี่ยวจากผู้ต้องขังด้วยกันเอง แท็กซี่บางคนอยู่

ในเรือนจำเหมือนอยู่บ้านเพราะเข้ามาหลายครั้งและบางคนก็ฆ่าเวลาด้วยการเล่นการพนันซึ่งได้มาจาก การรับจ้างของตน

8) พวกขี้ยาเป็นพวกผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดซึ่งอาจจะเป็นพวกที่เข้ามาในเรือนจำ ในคดียาเสพติดหรือในคดีอื่นๆ เช่น ลักทรัพย์ก็ได้ พวกขี้ยาจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ชอบรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม มักจะมีจุดนัดพบในเรือนจำที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ความเป็นอยู่ของพวกนี้สกปรก ไม่มีระเบียบ พื้นเพเป็นเด็กจากสลัมและครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ แต่บางส่วนก็มาจากครอบครัวฐานะดี พวกนี้วนเวียนอยู่ในเรือนจำหลายครั้ง แต่แต่ละครั้งที่กลับเข้ามามักอ้างว่า “เสียเพื่อนไม่ได้” ในขณะที่อยู่ในเรือนจำจะหลบซ่อนไม่กล้าสู้หน้าเจ้าหน้าที่เพราะมักจะก่อเรื่องวุ่นวาย เช่น ลักขโมยของของผู้ต้องขังอื่นอยู่เสมอ หรือไม่ก็หาทางเสพยาอยู่ตลอดเวลา โดยขี้ยาจะพยายามหาเสพติดจากนอกเรือนจำเข้ามาด้วยวิธีทางต่างๆ หรือไม่ก็คอยรับซื้อจากกลุ่มของพวกอิทธิพล

9) พวกพ่อค้า คำว่าพ่อค้าเป็นคำแสลงของคนคุก หมายถึง ผู้ต้องขังที่ชอบค้าขายในเรือนจำ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมีฐานะดี ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะพ่อค้าเร่มากกว่า พวกนี้จะไม่สนใจอะไร นอกจากการค้าขายในเรือนจำ การติดคุกของพวกเขาก็คือการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ที่สุดด้วยการหาทำไร พวกพ่อค้าอาจเป็นพวกอิสระหรือเป็นพวกลูกน้องของขาใหญ่ พื้นเพส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่เคยค้าขายมาก่อน พ่อค้าจะรู้จักผู้ต้องขังในเรือนจำมากมาย เพราะพยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์วิธีการของพ่อค้าก็คือพยายามหาเงินทุนสำรองมารับซื้อของจากร้านส่งเคราะห์หรือรับฝากจากญาติแล้วขายต่อให้ผู้ต้องขังในราคาเงินผ่อนหรือเงินเชื่อ แต่ราคาสูงกว่าปกติ

10) พวกน้อง คือ ผู้ต้องขังที่เป็นกระเทย โดยเพศเป็นชายแต่ทำตัวเป็นหญิงและมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน ในเรือนจำมีกระเทยอยู่ 2 ประเภท คือ พวกที่เป็นกระเทยอยู่ก่อนแล้วกับพวกเด็กหนุ่มหน้าตาดีที่มาพบกับพฤติกรรมรักร่วมเพศในเรือนจำ แต่ไม่ว่าจะเป็นประเภทใด พวกนี้จะถูกเรียกว่า “น้อง” พวกนี้จะได้รับการเอาอกเอาใจและได้รับฝากสิ่งของจากผู้ต้องขังอื่นที่มีรสนิยมทางด้านนี้ ในบางครั้งอาจมีเรื่องทะเลาะแย่งชิงกัน คนที่ชนะก็จะเข้าครอบครอง

11) พวกเสือเดียว มีอยู่ 2 ประเภท พวกแรกเป็นผู้ต้องขังที่มีโทษสูงหรือคดีร้ายแรง เช่น คดีปล้น ฆ่า หรือเป็นพวกที่ก่อคดีร้ายแรงของท้องถิ่น พวกนี้จะวางตัวเจียบๆ ไม่ยุ่งกับใคร เสือเดียวพวกนี้จะเก็บความรู้สึกได้ดีและไม่แสดงออก เป็นที่ยาเกรงของผู้ต้องขังอื่นไม่มีผู้ต้องขังอื่นๆ เข้าไปยุ่งด้วย เจ้าพนักงานเองก็พยายามจับตาดูพวกนี้อยู่ห่างๆ เพราะรู้ว่าพวกนี้สามารถหนีได้ตลอด 24 ชั่วโมง การอยู่ในเรือนจำของพวกเสือเดียวเป็นการอยู่เพื่อ “ฆ่าเวลา” และรอวันที่จะออกไปไม่ว่าโดยการหลบหนีหรือการได้รับการปลดปล่อย โดยปกติเสือเดียวพวกนี้จะทำตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำเป็นอย่างดี โดยทำงานฝึกอาชีพไปเรื่อยๆ ไม่ยุ่งกับเจ้าหน้าที่และก็ไม่อยากให้เจ้าหน้าที่ไปยุ่งกับตน และเสือเดียวอีกพวกหนึ่งเป็นพวกผู้ต้องขังในคดีต่างๆไป แต่มีพฤติกรรมในทำนองชอบเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสังสรรค์กับใคร ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว ส่วนใหญ่จะเป็นพวกไร้ญาติและเป็นตาสี่ตาสามี่

อาชีพทำไร่ทำนามาก่อน ไม่ชอบที่จะวุ่นวายกับโลกภายในเรือนจำ แต่อยู่เพื่อ “ฆ่าเวลา” ไปวันๆ เพื่อรอวันออกไปเท่านั้นเอง การทำงานของพวกนี้ในเรือนจำจึงเป็นการทำเพื่อฆ่าเวลาด้วย มิได้มุ่งจะเอาประโยชน์ในภายภาคหน้าแต่ประการใด ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ เสือ เดียวพวกหลังนี้ไม่มีปัญหาในการปกครอง

2.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวินัยผู้ต้องขังที่ใช้ปฏิบัติในงานราชทัณฑ์ มีแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการดาเนินการทางวินัยและการรักษาวินัยของผู้ต้องขัง โดยการศึกษาที่เลือกข้อกฎหมายและระเบียบที่เป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสวัสดิการ ประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ต้องขังควรได้รับ การลงโทษการกระผิดวินัย รวมถึงความผิดต่างๆ ในเรือนจำดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2560)หน้าที่และการงานของผู้ต้องขัง

มาตรา 48 ผู้ต้องขังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ ข้อบังคับเรือนจำ และระเบียบกรมราชทัณฑ์

เจ้าพนักงานเรือนจำมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องขังทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดในเรือนจำ ดังต่อไปนี้

- 1) ทำงานสาธารณะ
- 2) ทำงานรักษาความสะอาดหรืองานสุขาภิบาลของเรือนจำ
- 3) ทำงานบำรุงรักษาเรือนจำ
- 4) ทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

แนวคิดของงานราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ ได้ถูกกำหนดให้ย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทย ย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2545 และมีการจัดตั้งปรับปรุงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ระเบียบราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

บัญญัติว่า การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักนายกรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ให้กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็น

พลเมืองดีมีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมา กระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ (อุไรวรรณ รักถิ่นกำเนิด, 2551)

การพัฒนาผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ (2548) กล่าวว่า จากทิศทางของกรมราชทัณฑ์ในการฝึกวิชาชีพของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง คือการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษแล้ว โดยกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานให้มีการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ โดยให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและจัดบุคลากรที่มีคุณภาพมาดำเนินการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมโดยมีเป้าหมาย คือ จัดให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพตามความถนัดและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยประสานงานกับส่วนราชการภายนอกและภาคเอกชน ภายใน 3 ปี ให้มีการติดตามประเมินผลการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพอย่างน้อยเรียนจำละ 1 ครั้ง/ปี ผู้ต้องขังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ยังมีปัญหการบำบัดรักษาผู้ต้องขังวิธีหนึ่ง ก็คือ การฝึกอาชีพสำหรับการฝึกอาชีพนั้น ผู้ต้องขังจะต้องใช้ทั้งแรงงาน กำลังกาย สติปัญญารวมทั้งฝีมือและความประณีต ตามแนวเกณฑ์ตามลักษณะของงานประเภทนั้น ๆ ซึ่งมีทั้งการฝึกอาชีพโดยใช้แรงงานผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ในประเทศต่าง ๆ เป็นการใช้และกำลังแรงงานของผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์แก่กิจการสาธารณะเป็นส่วนใหญ่

ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์กำหนดภารกิจหลักเป็นแผนทิศทางกรมราชทัณฑ์ไว้ 3 ประการ คือ

1. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุงโครงสร้างของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารเรือนจำให้มีลักษณะมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการก่อสร้างเรือนจำใหม่เพื่อรองรับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงเรือนจำเก่าให้ทันสมัยและมีมาตรฐาน การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังและการแยกขังและการจัดบุคลากรในการควบคุมผู้ต้องขังให้เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในการควบคุม

2. การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปเมื่อพ้นโทษแล้ว โดยการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังเพื่อให้พร้อมจะกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขโดยการให้การปฐมนิเทศให้รู้จักกฎระเบียบ กฎเกณฑ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ นำกิจกรรมทางศาสนามาใช้ในการอบรมผู้ต้องขัง การส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

3. การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องกับงานที่เป็นภารกิจหลัก โดยการส่งเสริมให้ข้าราชการศึกษาต่อในสาขาที่เป็นประโยชน์กับกรมราชทัณฑ์ อบรมเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างจริยธรรม จัดสวัสดิการให้เหมาะสม

นโยบายและแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัญหาเสพติด เป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human Security) และยาเสพติดเป็นตัวการที่สำคัญในการบ่อนทำลายกำลังทรัพยากรบุคคลของชาติ ความรุนแรงของสถานการณ์ ยาเสพติดจะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกรัฐบาลที่ผ่านให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมากโดยการกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ ต่อสังคมส่วนรวม (Protective Regulatory Policy) ในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่ และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวัง ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุม ป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการ ดำรงชีวิตด้วยเหตุนี้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๗๐)

ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ มุ่งเน้นการลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติด จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ตลอดจนการบริหารและพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย

1. นโยบายและแผนดานการป้องกันยาเสพติด

เสริมสร้างทัศนคติและสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อป้องกันการเขาไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกข่วงวัยและทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และสื่อสังคมออนไลน์โดยสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชน ในการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด จัดระเบียบสังคมและปรับสภาพแวดล้อมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการเขาสู่วงจรยาเสพติด ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐาน ในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ส่งเสริม ให้สถานประกอบการมีการดูแลลูกจ้าง/แรงงานที่เ้ายาเสพติด

ติดได้เขาสุกระบวนกรบำบัดรักษาที่เหมาะสม และให้โอกาสแรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษากลับเขทำงาน ส่งเสริมบทบาทของสถาบันครอบครัวให้เป็นกลไกสำคัญ ในการป้องกันสมาชิกไหล่ลอดภัยจากปัญหายาเสพติด รณรงค์สร้างควมเข้าใจถึงผลกระทบและโทษทางกฎหมาย สนับสนุนกิจกรรมองควมรู้สือที่ทันสมัย ตลอดจนปรับแนวคิด/ทัศนคติในการดำรงชีวิตดวยการพัฒนาแบบองครวมที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างควมปลอดภัยจากปัญหาเสพติดตามหลักกร “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”

2. นโยบายและแผนดำนกรปราบปรามยาเสพติด

บูรณกรฐำนขวและเชื่อมโยงฐำนขอมูลยาเสพติดระหวงหน่วยงานทั้งภายในประเทศและระหวงประเทศ ในการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดตั้งแต่นั้นที่ชายแดน ไมให้เขาสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางพัสดุไปรษณียรวมถึงไมให้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สาม เพิ่มขีดควมสมำรถทางเทคโนโลยีและสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และการปราบปราม โดยมุ่งเน้นการปราบปรามทำลยโครงสร้างเครือข่ยการคยยาเสพติดรายสำคญ และกลุ่มองครอชฎากรมที่เป็นแกนหลักในขบวนกรคยยาเสพติด บูรณกรกฎหมยและกระบวนกรยุติธรรมทั้งระบบ ยึดหลักการบังคับใช้กฎหมยที่เป็นธรรมบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน ปรำคจกการแสวงประโยชน์โดยมิชอบและการใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมยกำหนด

3. นโยบายและแผนดำนกรยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

ใช้มาตรการทางทรัพย์สินเพื่อดำเนินกรกับทรัพย์สินในคดียาเสพติดโดยไมผูกกับคดียาญำตามทีประมวลกฎหมยยาเสพติดกำหนด โดยบูรณกรเชื่อมโยงระบบขอมูลคดียาเสพติดและระบบขอมูลกระบวนกรยุติธรรม พัฒนาเครือข่ยควมร่วมมือและเสริมสร้างแนวร่วมในการตรวจหำทรัพย์สินในคดียาเสพติดเกี่ยวกับยาเสพติด มุ่งเน้นการสืบหำทรัพย์สินทีได้รับมำจกการกระทำควมผิดรยแรงเกี่ยวกับยาเสพติดขยยไปสู่กรใช้มาตรการยึดอายัดทรัพย์สินตามมูลคำ (Value Based Confiscation) เพื่อตัดวงจรรเงินของกลุมนักคยยาเสพติด โดยเฉพาะเครือข่ยการคยรยใหญ่/กลุ่มองครอชฎากรมรายสำคญ รวมทั้งการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพย์สินทีตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดอยงเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. นโยบายและแผนดำนกรบำบัดรักษายาเสพติด

บริหารจัดการผู้เสพติดตามกรอบแนวคิดของประมวลกฎหมยยาเสพติด มองผู้เสพติดเป็นปัญหาในมิติ ดำนสุขภาพ สำนธณสุข เกี่ยวพันกับเศรษฐกิจและสังคม มำกกว่ำเพียงปัญหาในเชิงอชฎากรม พัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับบริหารจัดการผู้เสพติด ใหม้ควมเชื่อมโยงตลอดกระบวนกรอยงครบวงจร ตั้งแต่การคนหำ คัดกรอง บำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตลอดจนการติดตามประเมินผล ให้ความสำคัญกับการดูแลผู้เสพติดในรูปแบบทีเหมาะสมกับปัจเจกบุคคล พัฒนสำถำนบำบัดรักษาหรือสำถำนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมใหม่คุณภาพตาม

มาตรฐานทางสาธารณสุข ขยายการรองรับอย่างครอบคลุมเพียงพอ และเหมาะสมกับระดับการแพร่ระบาดในแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวทาง Community Based Treatment and Rehabilitation (CBTx) โดยการใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดูแลช่วยเหลือผู้เสียหายเสพติดให้ได้รับการดูแลอย่างไม่เลือกปฏิบัติมุ่งเน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพของชุมชน และสังคม รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้โอกาสผู้เสียหายเสพติดสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

5. นโยบายและแผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศ

พัฒนาบทบาทประเทศไทยเพื่อเป็นแกนกลางในการประสานงานด้านยาเสพติดในภูมิภาคอาเซียนเขารวมเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ในกรอบความร่วมมือพหุภาคีกับองค์การระหว่างประเทศ ยกระดับและรักษา บทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ เป็นผู้นำในการขยายแนวคิดและผลักดัน แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อบรรจุเป็นแผนการดำเนินงานร่วมกันภายใต้ขอมติหรือข้อตกลง/พันธกรณีระหว่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งการรับและให้การสนับสนุนทางดานงบประมาณ การพัฒนาองค์ความรู้บุคลากร เทคโนโลยีนวัตกรรม อุปกรณ์/เครื่องมือ และการพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการข่าว รวมทั้งผลักดันบทบาทของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรด้านยาเสพติดระหว่างประเทศ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและการยอมรับในระดับสากล

6. นโยบายและแผนงานการบริหารจัดการ

บริหารจัดการการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด ยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานในทุกมิติเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนากลไกอำนาจการ ระเบียบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม พัฒนาระบบสารสนเทศตามแผนงานและงบประมาณ การกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเชื่อมโยงประสานสอดคล้อง รวมทั้งการปรับกระบวนการและแนวทางการดำเนินงานของบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดพัฒนาทักษะและสมรรถนะการทำงานเพื่อรับมือกับภัยคุกคามยาเสพติดในยุคดิจิทัล บูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างครอบคลุมและได้มาตรฐานตามแนวทางธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ขยายขีดความสามารถทางเทคโนโลยีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมการพัฒนาด้านวิชาการ การศึกษาวิจัย และการศึกษามาตรการทางเลือกใหม่เพื่อปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย รมรงคเพื่อสร้างการรับรู้ความตระหนักและมุมมองใหม่ให้แกสังคม ตลอดจนส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการ

แนวโน้มของสถานการณ์ปัญหายาเสพติด

ประเมินสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เพื่อเฝ้าระวังถึงทิศทางแนวโน้มของปัญหา ประเด็นวิกฤต ประเด็นท้าทาย และประเด็นที่จะเป็นจุดเน้นในเชิงยุทธศาสตร์ของการดำเนินงานต่อไป

1.สถานการณ์ยาเสพติดโลก

ข้อมูลจากรายงาน World Drug Report 2022 โดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม แห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) สรุปแนวโน้มสำคัญของสถานการณ์ยาเสพติดโลก ดังนี้

1.1 ผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เยาวชนเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง ผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ทั่วโลกมีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ 284 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลกในช่วงอายุ 15-64 ปีโดยคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 26 ในห้วงทศวรรษที่ผ่านมา และมีการคาดการณ์ว่าผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 11 ภายในปี พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะในประเทศรายได้ต่ำ ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุดในปัจจุบัน คือ กัญชา ประมาณ 209 ล้านคน รองลงมาคือกลุ่มโอปิออยด์ 61 ล้านคน แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ 34 ล้านคน โคเคน 21 ล้านคน และเฮโรอีน 20 ล้านคน นอกจากนี้พบว่าวัยเยาวชนเริ่มมีการใช้ยาเสพติดสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ ในส่วนของผลกระทบต่อสุขภาพ พบว่า ร้อยละ 13.6 ของผู้เสพยาเสพติดทั้งหมด ประสบความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด โดยกลุ่มโอปิออยด์เป็นยาเสพติดที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงขั้นเสียชีวิตมากที่สุด มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 77 ในขณะที่กัญชาทำให้เกิดอาการผิดปกติต่าง ๆ จากการใช้มากที่สุดมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 40 ในส่วนของมาตรการป้องกันและควบคุมเพียงพอของการบำบัดรักษาความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติดในภาพรวมของโลกยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศรายได้ปานกลางและประเทศรายได้ต่ำ

1.2 การจับกุมและตรวจยึดยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การจับกุมยาเสพติดภาพรวมทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยาเสพติดที่มีการจับกุมได้มากที่สุด ในห้วงปีพ.ศ. 2559 - 2563 คือ กัญชา รองลงมาคือ โคเคน ฝิ่น เมทแอมเฟตามีน เฮโรอีน มอร์ฟีน โอปิออยด์ที่ใช้ในทางยา (Pharmaceutical Opioid) แอมเฟตามีน และเฮโรอีนตามลำดับ เมื่อพิจารณาแนวโน้มปริมาณของกลางที่จับยึดได้ในห้วง 5 ปีพบว่า กัญชามีแนวโน้มปริมาณของกลางลดลง ก่อนจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในปี พ.ศ. 2563 ขณะที่โคเคนมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 มีการจับกุมโคเคนได้มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ ในส่วนของยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine - Type Stimulants : ATS) พบการจับยึดสูงขึ้นกว่า 5 เท่าในห้วงทศวรรษที่ผ่านมา และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.3 ยาเสพติดที่มาจากพืชมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ผลผลิตของยาเสพติดที่มาจากพืชมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2563 พื้นที่ที่ปลูกอบปลูกโคคา ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ผลผลิตกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีพื้นที่ปลูกอบปลูกโคคาทั่วโลก ประมาณ 234,200 เฮกตาร์ แต่มีผลผลิตมากกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 11 โดยมีผลผลิตโคเคนประมาณ 1,982 ตัน นับว่าเป็นสถิติที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ เป็นผลจากความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้ผลิตและห้องปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้สถิติการแพร่ระบาดของการใช้โคเคนพุ่งแตะระดับสูงสุดด้วยเช่นกัน ประเทศที่มีพื้นที่ปลูกโคคา มากที่สุดในโลก คือ ประเทศโคลัมเบีย มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 61 รองลงมาคือประเทศเปรูร้อยละ 26.4 และประเทศโบลิเวีย ร้อยละ 12.63

1.4 เมทแอมเฟตามีนมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในแง่ของปริมาณและการแพร่ระบาด โดยยาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ที่พบแนวโน้มการเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ กลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine-Type Stimulants : ATS) ที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 15 ต่อปี

1.5 NPS ชนิดใหม่มีแนวโน้มลดลงแต่อัตราการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น

สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) มีการค้นพบจนถึงปี พ.ศ. 2564 จำนวน 1,127 ชนิด โดยยังมีการแพร่ระบาดอยู่ในตลาดยาเสพติดปัจจุบัน 548 ชนิด โดยเฉพาะประเภทสารโอปอยด์สังเคราะห์ที่มีการค้นพบชนิดใหม่อย่างต่อเนื่อง และเป็นอันตรายต่อผู้ใช่มากที่สุด

1.6 อัตราการเสียชีวิตจากยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น สังคมโลกให้ความสำคัญกับการลดอันตราย

ยาเสพติดโคคราชีวิตผู้คนทั่วโลกไปแล้วกว่า 494,000 คน ในปี พ.ศ. 2562 เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 17.5 ในห้วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเป็นอัตราที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ที่มีความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด โดยการเจ็บป่วยร้ายแรงจากการใช้ยาเสพติดจนถึงขั้นเสียชีวิตส่วนใหญ่เกิดกับผู้ที่ใช้เข็มฉีดยาในกลุ่มผู้ใช้สารสังเคราะห์โอปอยด์ (<https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages>)

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในต่างประเทศ

ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำในต่างประเทศนี้ ทางผู้เขียนขอเสนอโดยแบ่งเป็น 6 ประเทศ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ 1) ประเทศออสเตรเลีย 2) ประเทศฝรั่งเศส 3) สหราชอาณาจักร 4) ประเทศสหรัฐอเมริกา 5) ประเทศญี่ปุ่น และ 6) ประเทศสิงคโปร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย โดยรัฐวิกตอเรีย ได้มีการออกกฎหมายชื่อ The Serious Offenders Acts 2018 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ปกป้องสังคมจากการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดออกจากรัฐที่ใช้ความรุนแรง และ 2.ช่วยเหลือส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดออกจากรัฐที่ใช้ความรุนแรง โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

1.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ประเทศออสเตรเลีย สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 รัฐ และ 2 อาณาเขต แต่ละรัฐและอาณาเขตการปกครองจะมีรัฐบาลบริหารของตนเอง จากการศึกษาพบว่า ไม่มีบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญที่กล่าวถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไว้ (Supittha,2015)

1.2 มาตรการคำสั่งคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ

ในการพิจารณาออกคำสั่งศาลจะต้องคำนึงถึงปัจจัย ดังต่อไปนี้ 1) รายงานการประเมินความประพฤติของผู้กระทำความผิด 2) รายงานหรือพยานหลักฐานอื่นๆ และ 3) ข้อเท็จจริงอื่นๆ

หากเข้าเกณฑ์ดังกล่าว ศาลจะกำหนดให้มีการคุมประพฤติหรือเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษเป็นระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี โดยศาลมีอำนาจทบทวนความจำเป็นและความหมายของคำสั่งคุมประพฤติภายหลังพ้นโทษทุก 3 ปี นับตั้งแต่มีการออกคำสั่ง

1.3 มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ

ศาลจะออกคำสั่งให้มีการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามคำขอก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ครบ 2 ข้อ ดังนี้ 1) ผู้กระทำความผิดแสดงหรือจะแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ 2) ความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำไม่อาจยอมรับได้ เว้นแต่จะมีการออกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ

1.4 การคุมขังฉุกเฉิน

ผู้ที่ถูกควบคุมความประพฤติมีพฤติการณ์ใกล้ที่จะกระทำความผิดหรือไม่มีมาตรการอื่นที่จะยับยั้งได้ อัยการอาจร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกคำสั่งคุมขังฉุกเฉินเป็นเวลาไม่เกิน 7 วัน

1.5 การอุทธรณ์

ผู้กระทำความผิดมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งที่ศาลมีคำสั่งใดๆ ได้ โดยผู้อุทธรณ์คำสั่งจะต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 28 วัน นับตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง (Pokpong,2021)

2. ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศส ได้ออกกฎหมายที่มีชื่อ Suii socio-judiciaire โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ 2.การฟื้นฟูแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้าสู่สังคมได้ โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

2.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูบำบัด

โดยผู้กระทำความผิดอาจโดนคำสั่งศาลให้เข้ารับการบำบัดจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และศาลจะต้องขอความยินยอมจากผู้กระทำความผิดก่อน หากไม่ยินยอมเข้ารับการบำบัดทางการแพทย์อาจได้รับโทษเต็มจำนวน

2.2 มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ

มาตรการเฝ้าระวังเป็นเงื่อนไขการคุมประพฤติของผู้ที่กระทำความผิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี
- 2) ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หากศาลมีเหตุผลพิเศษอันเห็นสมควร ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี
- 3) ความผิดที่มีโทษจำคุกเกิน 10 ปีขึ้นไป ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี
- 4) ความผิดที่มีโทษจำคุก 30 ปี ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาได้ 30 ปี
- 5) ความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาไม่จำกัดเวลา

โดยมีเงื่อนไขที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าปฏิบัติภายหลังพ้นโทษ ดังนี้ 1.มารายงานตัวต่อศาลหรือเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ 2.การรับเยี่ยมโดยเจ้าหน้าที่คุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หากมีการย้ายภูมิลำเนาหรือเปลี่ยนที่พักต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบไม่เกิน 15 วัน (Pokpong srisanit, 2021)

3. สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรมีการกำหนดพระราชบัญญัติที่ชื่อว่า Criminal Justice Act 2003 ซึ่งเริ่มมีผลใช้บังคับในปี ค.ศ.2005 โดยการเสนอของรัฐมนตรีมหาดไทย และมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันภัยแก่สาธารณะจากอาชญากรผู้กระทำความผิดทางอาญาและได้ถูกยกเลิกไปเมื่อปี ค.ศ.2012 (Worakorn,2021) ต่อมาได้มีการนิยามและย้ายไปอยู่ในพระราชบัญญัติการลงโทษ ค.ศ.2020 มีชื่อว่า Sentencing Act 2020 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำในความผิดที่ใช้ความรุนแรง , ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดก่อการร้าย โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

3.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยประเทศอังกฤษมีกฎหมายที่ว่าด้วยการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นการเฉพาะเรียกว่า “The Rehabilitation of Offender Act 1974” หรือ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ค.ศ.1974” โดยกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซึ่งมิได้กระทำซ้ำอีกในความผิดร้ายแรงอื่นๆ ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เรียกว่า ผ่านระยะเวลาการแก้ไขฟื้นฟู Rehabilitation Period ซึ่งหากผ่านช่วงระยะเวลาดังกล่าวไปได้จะมีสถานะเหมือนไม่กระทำผิดมาก่อนอันถือว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ผ่านการลงโทษจำคุก (ผู้พ้นโทษ) นั้นเอง (Lirt,2022)

3.2 มาตรการติดตามผู้พ้นโทษ

ประเทศอังกฤษ จะมีบทบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการดูแลช่วยเหลือ ค.ศ.2014” ได้กำหนดให้องค์กรช่วยเหลือและบริหารจัดการผู้กระทำผิดแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการนี้ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานราชทัณฑ์ และหน่วยงานคุมประพฤติร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข โดยจะดำรงบทบาทหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ ดูแล ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษเป็นสำคัญ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการประเมินผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป) ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน ซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือดูแลโดยมีต้องคำนึงว่าคุณคนนั้นมาจากท้องถิ่นใด และตามกฎหมาย National Assistant Act 1948 มาตรา 21 และ 24 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับหน้าที่ในการจัดหาที่พักอาศัยอย่างถาวรหรือชั่วคราว รวมถึงสวัสดิการ การบริการด้านสุขภาพจากหน่วยงานสาธารณสุขประจำท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญด้วย (Lirt,2022)

3.3 การขยายระยะเวลาจำคุก

ศาลจะกำหนดขยายระยะเวลาจำคุกกรณีที่นักโทษอันตรายได้ และผู้ที่กระทำ ความผิดอุกฉกรรจ์จะไม่มีโอกาสได้รับการปล่อยตัวภายใต้การพักโทษ การขยายเวลาจำคุกจะขยายเกินที่กำหนดในคำพิพากษาไม่ได้

3.4 การปล่อยตัวภายใต้การพักโทษ

ผู้กระทำความผิดที่อันตรายจะอยู่ภายใต้การปล่อยตัวโดยการพักโทษเท่านั้น และจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเป็นมาตรการคุมประพฤติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

4. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีชื่อว่า Three Strikes Laws ย่อมาจาก Three Striks Law, and You are Out! โดยกำหนดโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ที่กระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ร้ายแรง หรืออาญาอุกฉกรรจ์รุนแรง มีวัตถุประสงค์เพื่อลดและป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยบังคับ

ใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1993 ในระดับรัฐและระดับมลรัฐ รวมทั้ง 26 มลรัฐ ดังนี้ แมสซาชูเซตส์ แคลิฟอร์เนีย เวอร์จิเนีย ฟลอริดา มอนทานา เนวาดา นิวเจอร์ซีย์ นอร์ททาดาโกต้า เพนซิลวาเนีย คอนเนกติกัต อินเดียนา แคนซัส แมรีแลนด์ เซาท์แคโรไลนา ยูทาห์ เวอร์มอนต์ แอริโซนา หลุยส์เซียนา วิสคอนซิน เทนเนสซี โคโลราโด นิวเม็กซิโก นอร์ทแคโรไลนา จอร์เจีย อาร์คันซอ และวอชิงตัน (Supitcha, 2015) โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

4.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยแบ่งได้เป็น การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ในส่วนนี้ยังไม่มียกข้อยกเว้นเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ มีเพียงห้ามการกำหนดราคาประกันสำหรับปล่อยตัวชั่วคราวผู้กระทำผิดที่สูงเกินควรตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ 8 ไว้เท่านั้น

4.2 มาตรการกำกับติดตามคุมประพฤติภายหลังพ้นโทษ

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีมาตรการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติเพื่อสอดส่องดูแลผู้กระทำผิดหลังจากได้รับโทษจำคุกโดยประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้นได้ผูกโยงอยู่กับเงื่อนไขฐานความผิดอยู่ด้วย นั่นคือ 1) กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ นั้นนี้เป็นไปตาม “คู่มือการกำหนดโทษแห่งรัฐ” มาตรา 5 ซึ่งบัญญัติให้ “ศาลต้องกำหนดให้คุมประพฤติผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวในความผิดซึ่งศาลพิพากษาให้จำคุกผู้กระทำผิดมากกว่า 1 ปี (Felony) และศาลมีดุลพินิจในการกำหนดให้ใช้มาตรการคุมประพฤติสำหรับความผิดซึ่งศาลพิพากษาให้จำคุกน้อยกว่า 1 ปี 2) เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น ในสองกรณีดังกล่าวนี้จึงถือว่าเป็นเงื่อนไขเชิงบังคับให้ศาลจะต้องนำมาตราการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติเพื่อสอดส่องดูแลผู้กระทำผิดหลังจากได้รับโทษจำคุกมาใช้บังคับ มิใช่ระบบดุลพินิจโดยราชทัณฑ์ ด้วยเหตุนี้ประเภทความผิดที่ศาลจะต้องนำเอามาตรการการกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติเพื่อสอดส่องดูแลผู้กระทำผิดหลังจากได้รับโทษจำคุกมาใช้บังคับ ก็คือความผิดประเภท “Felony” เป็นสำคัญนั่นเอง (Lirt,2022)

4.3 มาตรการปล่อยตัวผู้กระทำผิดก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา จะขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละมลรัฐและกฎหมายระดับรัฐ โดยการลดวันต้องโทษมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและการระบายปริมาณผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ ในปัจจุบันนี้โทษของการกระทำผิดระดับรัฐมีสิทธิสะสมวันลดโทษได้สูงสุด 54 วันต่อปี

4.4 ระบบการพักการลงโทษ แบ่งได้ 2 ระดับ ดังนี้

1) การพักการลงโทษระดับรัฐ ในปัจจุบันได้มีการยกเลิกไปแล้วเกือบหมด การยกเลิกระบบการพักการลงโทษในระดับรัฐดังกล่าวถูกทดแทนด้วยระบบการปล่อยตัวภายใต้การควบคุมดูแลที่

กำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนต้องรับโทษจำคุกเต็มตามคำพิพากษาและเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานคุมประพฤติระดับรัฐอีกระยะหนึ่ง

2) การพักการลงโทษระดับมลรัฐ ในปัจจุบันได้มีการยกเลิกกระบวนการพิจารณาให้มีการพักการลงโทษโดยคณะกรรมการพักการลงโทษไปแล้ว 16 มลรัฐ และอีก 4 มลรัฐได้ยกเลิกกระบวนการพิจารณาให้มีการพักการลงโทษโดยคณะกรรมการพักการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดอาญารุนแรง ปัจจุบันได้คงเหลือแต่การพักโทษภาคบังคับตามกฎหมายเท่านั้น

4.5 การอภัยโทษ แบ่งได้ 2 ระดับ ดังนี้

1) การอภัยโทษระดับรัฐ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ประธานาธิบดีมีอำนาจในการอภัยโทษ โดยหมายรวมถึงการอภัยโทษโดยเด็ดขาด การอภัยโทษโดยมีเงื่อนไข การเปลี่ยนโทษ การเปลี่ยนโทษโดยมีเงื่อนไข การบรรเทาโทษหรือพักโทษ การริบทรัพย์สินหรือทุเลาโทษปรับ และรวมถึงการนิรโทษกรรม เป็นต้น

2) การอภัยโทษระดับมลรัฐ เป็นอำนาจของผู้ว่าการรัฐเกือบทุกรัฐ แต่มีบางมลรัฐที่มีการพิจารณาการขออภัยโทษเป็นการเฉพาะของตนเองแตกต่างจากมลรัฐอื่น (Supitcha,2015)

5. ประเทศญี่ปุ่น โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

5.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ประเทศญี่ปุ่นได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ค.ศ.2007 มีข้อสาระเกี่ยวกับกระบวนการพักการลงโทษ การคุมประพฤติ การสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยตัว การอภัยโทษ รวมไปถึงการจัดตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีอำนาจปฏิบัติงาน ซึ่งการดำเนินมาตรการจะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอภัยโทษและการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษระดับภาค ตามลำดับชั้นงาน (Supitcha,2015)

5.2 มาตรการติดตามหลังพ้นโทษหรือการคุมประพฤติ โดยมีเงื่อนไขการคุมประพฤติเป็นพิเศษได้ให้อำนาจแก่พนักงานคุมประพฤติโดยเพิ่มเติมจากเงื่อนไขคุมประพฤติทั่วไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งนัยของคำว่า ผู้ได้รับการพักโทษ ในที่นี้ หมายถึง ผู้พ้นโทษ รวมอยู่ด้วย เมื่อได้พักโทษหากมีการคบค้าสมาคมกับบุคคล การแจ้งการเดินทาง การลาออกจากงาน การปรับเปลี่ยนงานต้องมีการแจ้งแก่พนักงานคุมประพฤติล่วงหน้าหรือการให้เข้ารับการบำบัดเป็นพิเศษ เป็นต้น

5.3 มาตรการปล่อยตัวผู้กระทำผิดก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา ดังนี้

1) ระบบการพักการลงโทษ เป็นรูปแบบของการบำบัดผู้กระทำผิดโดยการปล่อยตัวผู้กระทำผิดออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา โดยผู้มีอำนาจจะมีการพิจารณาอนุมัติการพักการลงโทษ ก็คือ คณะกรรมการพักการลงโทษเขตเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการพักโทษดังกล่าว

2) การอภัยโทษ สามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ การอภัยโทษโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการอภัยโทษให้กับผู้กระทำผิดที่เข้าหลักเกณฑ์ และการอภัยโทษให้แก่ผู้กระทำผิดเฉพาะราย ซึ่งเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีเช่นกัน โดยคณะรัฐมนตรีจะพิจารณาตามคำแนะนำของคณะกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแห่งชาติในการอภัยโทษ (Lirt,2022)

6.ประเทศสิงคโปร์

ในประเทศสิงคโปร์มีกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคriminal โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์จะดำเนินการจัดทำรายงานและอาศัยความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาในการประเมินสภาพของผู้กระทำผิด และความเหมาะสมในการกำหนดโทษ จึงมีลักษณะเป็นการให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาในการเห็นสมควรในการลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่สังคม โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

6.1 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 304 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้กระทำผิดซ้ำที่มีประวัติการกระทำผิดมายาวนานและเป็นโทษความผิดตามกฎหมายทั่วไป กฎหมายดังกล่าวคือ กฎหมายที่ให้จำคุกผู้กระทำผิดเพื่อการฝึกอบรมแก้ไขพฤติกรรมนิสัยซึ่งกฎหมายนี้จัดอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคriminal มาตรา 304

6.2 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในทางปฏิบัติ แบ่งได้เป็นหลายส่วน ในส่วนแรกเป็นกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ซึ่งให้มีการจัดตั้งหน่วยงานค้นคว้าและวางแผนเพื่อทำการค้นคว้าหากระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพโดยให้ประสานงานร่วมกับหน่วยงานค้นคว้าอื่น ๆ ร่วมด้วย เพื่อขอความร่วมมือในการวางระบบแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ในส่วนต่อมาเป็นส่วนของการพัฒนาเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ โดยได้มีการส่งเสริมให้เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ทุกระดับมีการเสนอแนวความคิดเห็นในการพัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังร่วมกัน และส่วนสุดท้ายคือในส่วนของกรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคนในครอบครัว และคนในสังคมที่จะนำผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข โดยการใช้ทรัพยากรด้านชุมชนและสังคมความรู้ทางเทคโนโลยี และการใช้สื่อสารมวลชนมาเป็นเครื่องมือในการช่วยผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคม (Supitcha,2015)

6.3 มาตรการปล่อยตัวผู้กระทำผิดก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา ในประเทศสิงคโปร์ แบ่งได้ 2 ระบบ ได้แก่ ระบบการพักการลงโทษ และระบบการอภัยโทษ ดังนี้

1) ระบบการพักการลงโทษ โดยประเทศสิงคโปร์เรียกระบบการพักการลงโทษนี้ว่า ระบบทุเลาการลงโทษ ซึ่งในปัจจุบันมีการให้ผู้ต้องขังรับโทษจำคุกเป็นระยะเวลา 2 ใน 3 ของโทษมีสิทธิได้รับการทุเลาการลงโทษโดยอัตโนมัติ คือ ให้ออกจากเรือนจำก่อนกำหนดโดยไม่ต้องมีเงื่อนไขควบคุมความปลอดภัย

2) การอภัยโทษ ในส่วนของระบบการอภัยโทษของประเทศสิงคโปร์ได้ให้อำนาจท่านประธานาธิบดีเป็นผู้พิจารณาการอภัยโทษ แต่ในปัจจุบันนั้นทำได้ยากเนื่องจากท่านประธานาธิบดีจะอนุมัติให้อภัยโทษให้แก่ผู้ต้องขังคนใดได้ก็ต่อเมื่อได้รับคำแนะนำจากคณะรัฐมนตรีเท่านั้น (Supitcha,2015)

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในประเทศไทย

ในอดีตกระทรวงยุติธรรมได้มีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน (Justice Safety Observation Ad hoc Center: JSOC) หรือ ศูนย์ JSOC ขึ้นเพื่อเฝ้าระวังผู้พ้นโทษ 8 กลุ่ม ได้แก่ ฆ่าหรือข่มขืนเด็ก , ฆ่าข่มขืน , ฆาตกรต่อเนื่อง , ฆาตกรโรคจิต , สั่งหารหมู่ , ซิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์โดยการฆ่า , เรียกค่าไถ่ และนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ โดยมีหน้าที่เฝ้าระวัง ช่วยเหลือและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ผู้พ้นโทษสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน (Royal thai government, 2023) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้มีมาตรการสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (office, 2021) แต่โครงการ JSOC ก็ไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายจึงทำให้ไม่สามารถป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหลังพ้นโทษได้ ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญ จึงได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำจากต่างประเทศและนำมาร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ต่อมาประเทศไทยจึงได้มีการประกาศพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนที่ 66ก วันที่ 25 ตุลาคม 2565

โดยมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

1. มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

1) มาตรการทางการแพทย์ โดยศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดีสาเหตุของการกระทำผิด ประวัติการกระทำผิด ความผิดซ้ำ นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

2) มาตรการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

โดยให้ทางกรมราชทัณฑ์นำผลของการใช้มาตรการทางการแพทย์ตามวรรคหนึ่ง มาใช้เป็นเงื่อนไขประกอบการพิจารณาลดโทษ พักการลงโทษ หรือประโยชน์อื่นใดอันเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดในคำพิพากษาตามกฎหมาย

2. มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ประกอบด้วย 13 ข้อ ได้แก่ 1) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด 2) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด 3) ห้ามเข้าเขตที่กำหนด 4) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาล 5) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย 6) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด 7) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร 8) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด 9) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด 10) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด 11) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด 12) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน และ 13) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง

3. มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ

ตามมาตรา 28 ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลเห็นว่ามีความพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามีความสมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้ และตามมาตรา 36 ก่อนครบกำหนดเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษ หากศาลไม่ได้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องจากการคุมขังตามมาตรา 32 วรรคสองหรือมาตรา 33 วรรคสอง พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ และให้นำหมวด 3 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมาใช้บังคับโดยอนุโลม

4. การคุมขังฉุกเฉิน

ตามมาตรา 37 กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง และตามมาตรา 41 เมื่อศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้มีการเสนอความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่ศาลมีคำสั่งตามหมวด 4 หรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามหมวด 5 เพื่อป้องกันผู้ถูกคุมขังฉุกเฉินกระทำความผิดซ้ำ

5. การอุทธรณ์

ตามมาตรา 42 คำสั่งศาลตามหมวด 3 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหมวด 4 มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และหมวด 5 มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด ส่วนคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอให้อุทธรณ์ได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง การยื่นอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของศาลชั้นต้น คำสั่งศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (Royal Gazette, 2023)

2.3 แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา

โดยทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาทบทวนมีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Associations)

เอ็ดวิน ฮัทเธอร์แลนด์ (1886-1950) ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงมากที่สุดท่านหนึ่งในศตวรรษที่ 20 นี้ (Akers, 1994) ฮัทเธอร์แลนด์ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยชิคาโก หลังจากนั้นก็ได้มีผลงานทางอาชญาวิทยาเป็นจำนวนมาก แต่ผลงานทางวิชาการที่ทำให้ ฮัทเธอร์แลนด์ได้รับชื่อเสียงมาก คือ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory) ขโมยมืออาชีพ (Professional Theft) และอาชญากรคอเช็ตขาว (White-collar Crime) โดยเฉพาะทฤษฎีการเรียนรู้ นั้น ได้รับความสนใจและถูกนำไปใช้อธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากนักอาชญาวิทยาจำนวนมาก ก่อนหน้าที่ฮัทเธอร์แลนด์จะพัฒนาทฤษฎีอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมขึ้นมา ในเวลานั้นการอธิบายอาชญากรรมใช้วิธีการหลายปัจจัย (Multiple-factor Approach) มาอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ คือ โรคจิตครอบคร้วแตกแยก อายุ ชนชั้นทางสังคม การเป็นเยาวชน บิดามารดา

ติดแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด (Maysueda,1988) ซัทเธอร์แลนด์จึงพยายามพัฒนาทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่สามารถใช้อธิบายสาเหตุของอาชญากรรมได้ครอบคลุม จนกระทั่งได้นำเสนอทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1924 ในหนังสือชื่อ “อาชญาวิทยา” (Criminology) ซึ่งได้มีการพิมพ์แก้ไขในหนังสือแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สอง ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1934 ซัทเธอร์แลนด์ได้นำเสนอทฤษฎีนี้เฉพาะในแนวความคิดเบื้องต้นเท่านั้น และทฤษฎีนี้ได้ถูกนำเสนอเต็มรูปแบบในเล่มแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1939 โดยซัทเธอร์แลนด์ ได้นำเสนอว่า กระบวนการสำคัญและเฉพาะเจาะจงที่พัฒนาพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์คือ การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรและความเป็นพลเมืองที่ดี ทฤษฎีของซัทเธอร์แลนด์นับได้ว่าเป็นทฤษฎีแนวโครงสร้างทางสังคม เนื่องจากว่าได้เน้นว่า สาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันนั้น มาจากสังคมที่ไร้ระเบียบและสังคมที่มีความขัดแย้งกัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถูกพัฒนามาจากทฤษฎีคบหาสมาคมที่แตกต่างของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ โดยผู้ที่นำมาขยายเป็นทฤษฎีนี้คือ โรนัลด์ เอเคอร์ มีหลักการสำคัญทั้งหมด 4 อย่าง ดังต่อไปนี้

1) การคบหาสมาคมที่แตกต่าง เป็นกระบวนการที่บุคคลไปคลุกคลีกับบุคคลอื่น เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความเชื่อ ทักษะคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กระบวนการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้จากกลุ่มผู้ที่อยู่ใกล้สามารถสัมผัสได้โดยตรง เช่น สมาชิกในครอบครัว หรือแหล่งที่ห่างไกลออกไป เช่น เพื่อนบ้าน คนในชุมชน หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นแรงบันดาลใจหรือเป็นตัวอย่าง โดยการเรียนรู้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของการคบหาสมาคม ได้แก่ ระยะเวลาความใกล้ชิด ความถี่ ลำดับความสำคัญ เป็นต้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากเมื่อมีการคบหาสมาคมเป็นระยะเวลานาน เมื่อมีการคบหาสมาคมกันบ่อย และเมื่อมีการคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม

2) การกำหนดมุมมอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการให้เหตุผลว่าสิ่งดีหรือไม่ดี การกำหนดมุมมองเป็นเรื่องของความเชื่อและการหาเหตุผลในการที่จะสนับสนุนพฤติกรรมหรือการกระทำของแต่ละคน ซึ่งการกำหนดมุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรมนั้น พัฒนาขึ้นจากการเลียนแบบและการส่งเสริมสนับสนุนที่แตกต่าง

3) การส่งเสริมสนับสนุนที่แตกต่าง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำว่าเป็นรางวัลหรือการลงโทษ เป็นผลดีหรือเสีย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการส่งเสริมสนับสนุนที่แตกต่าง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำว่าเป็นรางวัลหรือการลงโทษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการส่งเสริมสนับสนุนที่บุคคลนั้นได้เรียนรู้หรือคาดหวัง ได้แก่ ความถี่ จำนวน ความ

น่าจะเป็น เป็นต้น หากการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรางวัลที่มีจำนวนมาก มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นสูง การเกิดพฤติกรรมของอาชญากรรมก็มีมาก

4) การลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่นแล้วทำตาม การเลียนแบบจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะแบบตัวอย่าง ลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตของแบบตัวอย่างและผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของแบบตัวอย่าง (พิชัย เลิศเสนา, 2561)

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social control theory)

เป็นทฤษฎีกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เด็กทารกที่ยังไม่ได้มีการขัดเกลาทางสังคมจะทำอะไรก็ตามที่ตัวเองต้องการ หมายถึง การร้องเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการซึ่งต้องถูกควบคุมเมื่อโตขึ้น และวิธีการที่จะใช้นั้นคือ การปลูกฝังเลี้ยงดูให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยหากกระบวนการเหล่านี้มีคุณภาพและประสิทธิภาพก็จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี โดยวอลเตอร์ เรคเลส ได้เสนอทฤษฎีการควบคุม แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) กลไกการควบคุมภายใน ยกตัวอย่างเช่น การควบคุมตนเอง การมีอีโก้ที่แข็งแกร่ง ความเป็นตัวตน มีความอดทนสูงต่อความกดดัน และการมีเป้าหมายชัดเจน เป็นต้น

2) กลไกการควบคุมภายนอก เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม ยกตัวอย่างเช่น การอบรมสั่งสอน กฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น

แนวคิดการควบคุมทางสังคมนี้ถูกพัฒนาขึ้นโดย ทราวิส เฮอร์ซี ในปี ค.ศ. 1969 ทฤษฎีนี้นำไปใช้ได้กับทุกประเภทและเฮอร์ซียังมีหลักการทั่วไปว่าอาชญากรรมนั้นเกิดจากการที่บุคคลมีพันธะทางสังคมน้อยลง โดยแบ่งพันธะทางสังคมเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ความผูกพัน เป็นพันธะทางสังคมที่เกิดขึ้นจากความห่วงใย ความรัก ความชื่นชม และความผูกพันที่มีต่อคนอื่น เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อน ทำให้บุคคลก่อนที่จะทำอะไรก็ตามคำนึงถึงบุคคลเหล่านี้ที่เขารักและผูกพัน จนทำให้ไม่กล้าที่จะกระทำผิด เพราะกลัวคนที่เขารักจะผิดหวังและรู้สึกไม่ดีกับสิ่งที่เขาได้ทำไป ดังนั้น พฤติกรรมของคนในสังคมนั้นบางทีก็อาจถูกกำหนดด้วยความคาดหวังของคนที่เขารักและผูกพันในสังคมตามทฤษฎี

2) ความเชื่อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความถูกต้องของกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานทางสังคม เมื่อคนในสังคมมีความเชื่อในสิ่งที่เป็นกรอบในการปฏิบัติก็จะทำตามโดยไม่มีข้อสงสัยและไม่คิดต่อต้านฝ่าฝืน นั่นคือ คนในสังคมจะไม่ทำผิดหากเขาเชื่อว่าสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่ควรปฏิบัติ

3) การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าร่วมทำกิจกรรมตามประเพณีในสังคม เช่น การร่วมกิจกรรมทางศาสนา การศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น โดยในหลักการของทฤษฎีนี้คนที่มีส่วนร่วมใน

กิจกรรมตามประเพณีนิยมทางสังคมมาก จะมีแนวโน้มกระทำความผิดน้อยกว่าคนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้บุคคลนั้นๆ ไม่มีเวลาที่จะไปทำในสิ่งที่ไม่ดี

4) ความตั้งมั่น เป็นความชอบธรรมของประเพณีนิยมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเชื่อยึดถือปฏิบัติ นั่นคือ การยอมปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมของสังคมทั่วไป โดยการตั้งมั่นนี้เป็นเหมือนหลักเหตุผลสำหรับคนในสังคมในการที่จะปฏิบัติตัวอยู่ในกรอบของประเพณีและไม่กระทำความผิด ความตั้งมั่นกับประเพณีนิยมเกิดจากกระบวนการปลูกฝังเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กเกี่ยวกับทัศนคติและความเชื่อ

ทฤษฎีปกติวิสัย (Routine activity theory)

เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีที่พัฒนามาจากแนวคิดอาชญาวิทยา โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดตัดสินใจเลือกนั้นเกิดจากสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งกิจกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันของบางคนนั้นเปิดโอกาสให้คนที่จะกระทำผิดมองเห็นความเสี่ยงที่จะโดนจับหรือสูญเสียของน้อยลง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นคุ้มค้ำกับความเสียหายที่จะเกิด ทำให้เกิดอาชญากรรมทฤษฎีปกติวิสัยแบ่งได้ 3 ส่วน ดังนี้ 1) การขาดการคุ้มครองที่ดี 2) ผู้ที่จะกระทำผิด 3) เหยื่อที่เหมาะสม โดยเหยื่อเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสามของอาชญากรรม หากขาดองค์ประกอบของเหยื่อไปอาชญากรรมก็จะไม่เกิด โดยเหยื่อที่เหมาะสมนั้นหมายถึงเป้าหมายของอาชญากรรมนั้นสามารถเป็นทั้งบุคคล สิ่งของ และสถานที่ โดยมีหลักเกณฑ์นำมาพิจารณาดังนี้

รูปร่างลักษณะ คือ ขนาดและน้ำหนักของสิ่งของทำให้สิ่งของมีความเหมาะสมกับการเป็นเป้าหมายของอาชญากรรม สามารถซ่อนหรือสะดวกในการหลบหนีโอกาสที่จะโดนจับก็ได้ก็มีน้อย ทำให้คุ้มค้ำต่อการลงมือกระทำผิด

มูลค่า คือ สิ่งของที่มีมูลค่าสูงมักจะตกเป็นเป้าหมายของอาชญากร ซึ่งคุ้มค้ำต่อการเสี่ยง

การเข้าถึง คือ ความสามารถในการเข้าถึงของเป้าหมายก็ทำให้สิ่งนั้นกลายเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมได้ถ้าเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว โอกาสที่จะโดนจับได้ก็น้อย คุ้มค้ำต่อการเสี่ยงลงมือการขาดการคุ้มครองที่ดีเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำผิด โดยการคุ้มครองที่ดีนั้นจะเป็นสิ่งของ บุคคล หรือวิธีการใดๆ ก็ได้ที่ทำให้อาชญากรไม่กล้าลงมือกระทำความผิด สิ่งที่เป็นสิ่งคุ้มครองที่ดีได้ เช่น ตำรวจสายตรวจ แสงไฟส่องสว่าง กล้องวงจรปิด รั้วบ้าน กุญแจบ้าน สัญญาณกันขโมย หรือคนในชุมชนก็ได้ โดยลักษณะของการขาดการคุ้มครองป้องกันที่ดีนั้นจะมีผลต่อการตัดสินใจลงมือกระทำของอาชญากร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่ตัวอาชญากรลงมือกระทำ ความผิดนั้นอาจจะเป็นคนที่มีความจำเป็นทางการเงิน เช่น คนจน คนตกงาน หรืออาจจะเป็นผู้ที่ถูกสังคมกดดันให้กระทำผิด เช่น เพื่อนชักจูงหรือกดดันให้กระทำความผิด ความกดดันทางอารมณ์ เช่น ความโกรธแค้น ความรัก หรือความอิจฉาริษยา หรือความเชื่อของตัวอาชญากรที่มองว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการกระทำผิด

สามารถมองเห็นได้ สิ่งของที่สามารถมองเห็นได้ชัดทำให้อาชญากรรู้ได้ว่าเป็นสิ่งของลักษณะแบบใด มีมูลค่าแค่ไหนคุ้มค่ากับความเสียหายหรือไม่ สามารถที่จะเข้าไปเอามันออกมาได้หรือไม่ มีประโยชน์ในการประเมินความเสี่ยงและความคุ้มค่าก่อนลงมือ

ส่วนตัวผู้ที่กระทำผิดซึ่งเป็นองค์ประกอบของอาชญากรรมส่วนที่สามนั้นจะเป็นใครก็ได้ที่ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม แต่เมื่อมีโอกาสที่จะกระทำผิดอาจจะด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการคิดตัดสินใจลงมือกระทำผิด ด้วยหลักการคิดอย่างมีเหตุผลในการกระทำผิดซึ่งเกิดจากการพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เหยื่อและการปกป้องคุ้มครอง ทำให้ทฤษฎีนี้อยู่ภายใต้กรอบของแนวคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิม (พิชัย เลิศเสนา, 2561)

ทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-control theory)

เป็นทฤษฎีที่นำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกสถานการณ์ ภายใต้หลักการที่ว่า คนทุกคนมีความแตกต่างกันในแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดหรือที่จะก่ออาชญากรรมโดยแนวโน้มจะยังคงอยู่ในตลอดชีวิต แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยด้านสถานที่และความรู้เกี่ยวกับการลงโทษ ผู้ที่มีการควบคุมตนเองสูงจะมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดน้อยในทุกช่วงชีวิต ส่วนผู้ที่มีการควบคุมตนเองต่ำจะมีแนวโน้มที่จะกระทำสูง โดยอาชญากรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยเอื้ออำนวยหรือมีโอกาส ดังนั้น ตามทฤษฎีนี้อาชญากรรมจะเกิดขึ้นจาก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ โอกาสและการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองในแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เช่น การอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดู การตรวจสอบควบคุมทางครอบครัว ดังนั้น การเลี้ยงดูที่เหมาะสมคือการให้ความรักความอบอุ่นที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป มีการตักเตือน ลงโทษ ทำให้เด็กรู้ว่าอะไรผิดหรือถูก สิ่งเหล่านี้จะถูกพัฒนาเป็นกลไกการควบคุมภายในตนเองจะส่งผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ลักษณะของบุคคลที่มีการควบคุมตนเองต่ำ มีลักษณะ 6 อย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) อารมณ์เสียบ่อย
- 2) ชอบเสี่ยง
- 3) เอาแต่ใจตนเอง
- 4) ชอบใช้กำลัง
- 5) มั่งง่าย
- 6) หุนหันพลันแล่น

ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory)

ทฤษฎีนี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เนื่องจากมีแนวความคิดที่เหมือนกันว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่อาจแสดงให้เห็นถึงปัญหาภายในตัวบุคคลนั้น ดังนั้น การนำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์เพื่อมุ่งเน้นในการบำบัดรักษาแก้ไขมากกว่าการลงโทษ ทฤษฎีนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับแรงกระตุ้นในจิตสำนึกกว่าเป็นสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม แต่มุ่งเน้นในเรื่องบุคลิกภาพของบุคคลว่าเป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพที่แตกต่างจากบุคคลปกติ เช่น การขาดความสามารถในการระงับอารมณ์ ความก้าวร้าว การชอบหาเรื่องใส่ตัวเอง การชอบเป็นศัตรูกับผู้อื่น การมองโลกในแง่ร้ายหรือการไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นต้น ส่วนอาชญากรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่ยอมรับกฎเกณฑ์หรือต่อต้านสังคมหรือมีจิตผั่นผวน ทฤษฎีแนวนี้จึงศึกษาสาเหตุและหาแนวทางแก้ไขบุคลิกภาพของบุคคลที่นำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม (พิชัย เลิศเสนา, 2561)

อาการที่มีลักษณะแบบนี้เรียกว่า อาการต่อต้านสังคม เป็นอาการที่เข้ากับสังคมไม่ได้ และมีนิสัยขัดแย้งกับสังคม โดย ฮาร์เวย์ คริคเลย์ ได้ชี้ให้เห็นว่าอาการดังกล่าวนี้มักจะถูกนักจิตวิทยาหรือแพทย์โรงพยาบาลนำไปใช้กันอย่างกว้างขวาง สามารถนำไปใช้ได้กับทุกคนภายใต้คำจำกัดความของ “บุคลิกภาพต่อต้านสังคม” สรุปลักษณะได้ดังต่อไปนี้

- 1) ขาดความรับผิดชอบ
- 2) ไม่มีการวางแผนในการตัดสินใจ
- 3) ต่ำหั้นบุคคลอื่น
- 4) ไม่มีความรู้สึกหรือไร้อารมณ์
- 5) มีพฤติกรรมโต้ตอบ
- 6) ชอบโกหกโดยไม่มีเหตุผล
- 7) มีความซื่อสัตย์และผูกพันกับสังคมน้อยมาก
- 8) เห็นแก่ตัว
- 9) ไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือสิทธิของผู้อื่น
- 10) มีความเป็นปรปักษ์กับบุคคลอื่น
- 11) ไม่เข้าสังคม
- 12) ไม่คำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น
- 13) มีความสามารถทำให้ผู้อื่นรักตนเองได้
- 14) การลงโทษไม่สามารถป้องกันหรือยับยั้งให้บุคคลเหล่านี้กระทำผิดได้
- 15) สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ความรู้สึกของตนเองได้ แต่ไม่สนใจผู้อื่น
- 16) ไม่มีความรู้สึกต่อผลที่ตนได้กระทำต่อบุคคลอื่น

17) ไม่มีความรักต่อบุคคลอื่น

18) ไม่มีความเสียใจต่อการกระทำผิดของตนเอง

อาการเหล่านี้ครอบคลุมถึงบุคลิกภาพของบุคคลจำนวนมาก หลากหลายอาชีพและไม่ว่าเป็นอาชญากรหรือไม่ แต่ฮาร์เวย์ คริคเลย์ได้อ้างว่าอาชญากรโรคจิตผันผวนจะแตกต่างจากอาชญากรทั่วไป เพราะอาชญากรประเภทนี้จะก่ออาชญากรรมโดยที่ไม่มีความรู้สึกเสียใจหรือละอายใจเลย

ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักการสำคัญ คือ พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการที่สังคมตีตราว่าพฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้คนที่ถูกตีตราว่ามีพฤติกรรมเช่นนั้นก็มีพฤติกรรมอย่างนั้นจริงหรือกระทำสิ่งนั้นต่อไป ซึ่งส่งผลให้คนเหล่านี้กลายเป็นคนนอกสังคม โดยทฤษฎีการตีตรานี้จะกล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของตราบาปและการตีตราที่มีพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายถึงที่มาของตราบาปและการที่ตราบาปและการตีตรากลายเป็นสาเหตุของอาชญากรรม โดยทฤษฎีตีตรานี้มีต้นกำเนิดมาจากแนวคิดและความเชื่อในตนเองเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม โดยทฤษฎีตีตรานี้ถูกนำมาใช้ในการวิจารณ์การลงโทษในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมองว่าเป็นการนำผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นการสร้างตราบาปให้กับคนเหล่านั้น ซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากถูกสังคมตีตราว่าเป็นคนนอกสังคมทำให้คนเหล่านั้นไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ปกติ

ทฤษฎีเลียนแบบ

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมทางสังคม โดยนักอาชญาวิทยาที่มีแนวคิดนี้ชื่อว่า จิน กาเบรียล ทาร์ด เป็นแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม นั่นคือ อาชญากรรมเกิดจากการเลียนแบบของอาชญากรที่กระจายจากชนชั้นสูงในสังคมไปสู่ชนชั้นต่ำในสังคม โดยการเลียนแบบนั้นเกิดจากการติดต่อสัมผัสหรือพบเห็นการเรียนรู้

แนวคิดด้านจิตวิทยาการเลียนแบบ มีกฎการเลียนแบบ 3 ข้อดังต่อไปนี้

- 1) การเลียนแบบมีแนวโน้มจะแพร่จากสิ่งที่มีมากกว่าสู่สิ่งที่มีน้อยกว่า หรือกล่าวง่ายๆ หนึ่งว่าบุคคลจะเลียนแบบผู้มีสถานะเหนือกว่าตน เช่น บุตรเลียนแบบบิดามารดา ลูกน้องเลียนแบบเจ้านาย
- 2) คนที่มีความใกล้ชิดกัน จะมีการเลียนแบบพฤติกรรมกัน

- 3) กฎของการแทรกแทน การที่มีพฤติกรรมใหม่จะแทนที่พฤติกรรมเก่า เช่น การใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมนั้นๆ จะทำให้บุคคลสามารถเลียนแบบพฤติกรรมกันได้ ยกตัวอย่างเช่น ดูจากโทรทัศน์ หรือ ภาพยนตร์ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอาชญากรได้ทั้งสิ้น (กาญจนา คุณารักษ์, 2555)

ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม

เป็นทฤษฎีสำคัญที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดทางเพศในกลุ่มเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้ค้นพบความหมายและประโยชน์ของความผูกพันทางสังคมที่มีชื่อว่า เทรวิส เฮิร์สไซ และยังเป็นผู้โดดเด่นในสาขาอาชญาวิทยาอีกด้วย โดยองค์ประกอบของความผูกพันทางสังคม แบ่งได้ 4 ด้าน ดังนี้

1) ความผูกพัน

หมายถึง ความใส่ใจในผู้อื่น ความใส่ใจที่มีต่อความคิดเห็น และความคาดหวังของผู้อื่นที่อยู่ในกรอบของกฎหมายหรือบรรทัดฐานของสังคม การผูกมัดทำให้สามารถทนต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ การผูกมัดก่อรูปด้วยความมั่นคงกับคนอื่นๆ ที่เลี้ยงดู เช่น คุณลักษณะของความเห็นอกเห็นใจ ความเห็นด้วย ถ้าบุคคลสามารถมีประสบการณ์ความเห็นอกเห็นใจ โดยความผูกพันแบ่งได้เป็น 3 อย่างคือ

- 1.1) ความผูกพันต่อบิดามารดา
- 1.2) ความผูกพันต่อโรงเรียน
- 1.3) ความผูกพันต่อเพื่อนที่กระทำผิด

2) ความเชื่อ

เป็นยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมรวมถึงศีลธรรมและจริยธรรมด้วยการมีความเชื่อหรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคม คือ การยอมรับหรือมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

3) การมีพันธะสัญญาหรือการผูกมัด

หมายถึง การกระทำที่เกิดจากการพิจารณาใคร่ครวญถึงผลประโยชน์ หรือกำไรและผลเสียหรือการเสี่ยงก่อนที่จะสร้างข้อผูกมัดตนเองกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเวลา ความพยายาม ความตั้งใจ บุคคลที่ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีพลังในตน มีการสร้างสรรค์กิจกรรมได้รับการศึกษา มีการสร้างธุรกิจ ยอมรับในสิ่งที่ดีงาม บุคคลนั้นมีโอกาสน้อยที่จะไปเกี่ยวกับการกระทำผิด บุคคลใดก็ตามที่มีการพัฒนาข้อผูกพันต่อกิจกรรมของสังคมปกติ บุคคลนั้นจะมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดน้อยมาก เพราะบุคคลนั้นจะมีค่านิยม มีตำแหน่งทางสังคมที่ตนยึดถือ และพยายามจะไม่ทำให้สิ่งเหล่านี้สูญหายไป เพราะเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับอยู่แล้ว

4) การเข้าร่วม

หมายถึง การเข้าไปหมกมุ่นทุ่มเทเวลาและพลังงานให้หมดไปกับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นหากบุคคลหมกมุ่นทุ่มเทอยู่กับการทำความดี หรือการกระทำต่างๆ อันเป็นไปตามกฎระเบียบกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานของสังคมแล้ว บุคคลนั้นจะไม่มีเวลาหรือไม่มีโอกาสที่จะกระทำผิดหรือแม้แต่คิดเกี่ยวกับการกระทำผิดได้เลย ระดับของการเข้าร่วมเป็นสิ่งจำเป็นต่อสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ การแยกตัวออกจากสังคมสามารถเพิ่มความคิดลวง ซึมเศร้าและมีแนวโน้มฆ่าตัวตาย การเข้าร่วมลดลง เกิดการเบื่อหน่าย ส่วนความรู้สึกผูกพัน การเข้าร่วมทำให้เกิดความรู้สึกลงในความสำเร็จและการใช้เวลาที่ประโยชน์ (กาญจนา คุณารักษ์ , 2555)

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล

ทฤษฎีการเลือก หรือปัจจัยการเลือกที่มีเหตุผล ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการละเมิดกฎหมายของบุคคล เช่น การลักขโมย ยกพวกตีกัน ขยายยาเสพติด เกิดจากเหตุผลส่วนตัวในหลายเหตุผล รวมถึงความอยาก การแก้แค้น ความต้องการ ความโกรธ ความหึงหวง ความคับแค้น ความทิวฐิ เป็นต้น แต่เมื่อใช้เหตุผลส่วนตัวในการไตร่ตรองระหว่างกรได้มาซึ่งผลประโยชน์ และสิ่งที่ต้องเสียไป เพื่อแลกเปลี่ยนแล้วจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิด ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงกลางทศวรรษที่ 1970 เป็นช่วงการแก้ไขฟื้นฟูที่ได้รับการโจมตีว่าไม่สามารถอธิบายปัญหาอาชญากรรมได้ดีเท่าที่ควร และเป็นช่วงที่ทฤษฎีอาชญาวิทยาแบบคลาสสิกกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง นักอาชญาวิทยาหลายคนที่มีการย้อนพิจารณาแนวคิดและทฤษฎีแบบดั้งเดิมมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการควบคุมปัญหาอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ไม่มีที่ท้าวว่าจะลดลงมากกว่าเน้นไปที่การแก้ไขสภาพแวดล้อมรวมทั้งบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยนักวิชาการอาชญาวิทยาเชื่อว่า ถ้าการกระทำผิดมาจากปัญหาทางด้านสังคมและจิตวิทยา เช่น ปัญหาความยากจน

องค์ประกอบของโครงสร้างอาชญากรรมตามแนวคิดและทฤษฎีการเลือกตัดสินใจประกอบอาชญากรรม ประกอบด้วย

1.การเลือกสถานที่ก่ออาชญากรรม อาชญากรจะเลือกสถานที่เพราะต้องการรู้ว่าสถานที่นั้น เมื่อประกอบอาชญากรรมแล้วจะหนีพ้นจากการจับกุมของตำรวจได้ เช่น เด็กขยายยาเสพติดจะขายในละแวกบ้านของตน เพราะถ้ามีสายตรวจเข้ามาเพื่อนๆ จะเตือนได้ว่าอันตรายกำลังจะมาถึง

การเลือกเป้าหมาย เพราะต้องการทำงานให้สำเร็จ คือ การเลือกในสิ่งที่ต้องการนั่นเอง เช่น อาชญากรต้องการขโมยของในบ้าน อาจแกล้งไปกดกริ่งประตูเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีใครอยู่บ้าน แล้วจึงบุกเข้าขโมยของ แต่ถ้ามีคนมาเปิดประตูอาจแกล้งถามหาคน โดยบอกว่าได้ที่อยู่มาจากคนอื่น เป็นต้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

Gordon (1998) ศึกษา เรื่อง การปล่อยตัวผู้ต้องขังหลังได้รับการพักโทษและกลับมาก่อทำความผิดซ้ำ จำนวน 311 คน โดยการติดตามของสถาบันแก้ไขพฤติกรรมของมลรัฐแมสซาชูเซตระหว่างปี ค.ศ.1959 เป็นระยะเวลา 2 ปีครึ่ง พบว่า จำนวนผู้ต้องขังที่กลับเข้ามาในเรือนจำ คิดเป็นร้อยละ 59 ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งช่วงระยะเวลาที่กลับมาเป็นช่วงระยะเวลาพักโทษ 1 ปี ถึง 1 ปีครึ่ง

Nagin และ Paternoster.(2000). ศึกษา เรื่อง การศึกษาความหลากหลายของประชากรและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยในอนาคต แนวคิดทั้งสองแนวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น นักเรียนมัธยม กลุ่มประชากรตัวอย่างทั่วไปและกลุ่มประชากรที่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ที่มีปัจจัยด้านรูปแบบของเหตุการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกัน เช่น การแต่งงาน การทำงาน การดื่มแอลกอฮอล์และการเสพยาเสพติด เป็นต้น และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น การใช้ประวัติการกระทำผิดของทางราชการและการให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พบว่า ทั้งแนวคิดเรื่องกระบวนการพึ่งพาอาศัยและกระบวนการความไม่สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง ล้วนมีผลต่อการกระทำผิดกฎหมายของบุคคลคน ๆ หนึ่งอย่างเท่าเทียมกันกล่าว คือ แม้ว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันเรื่องความโน้มเอียงในการกระทำผิดกฎหมาย แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบของการกระทำผิดกฎหมายตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์

Case และ Haines. (2003) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะก่อการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะก่อการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว การศึกษา ที่อยู่อาศัย และสภาวะทางจิตเวช ซึ่งการแก้ไข ปรับปรุง และป้องกัน ก็จะต้องแปรผันไปตามสภาพปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล เช่น เด็กที่มีปัญหาด้านสมาชิกในครอบครัว ต้องป้องกันด้วยการให้คำปรึกษาแก่เด็ก รวมถึงให้คำปรึกษาสมาชิกในครอบครัวที่มีความเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรม เช่นเด็กมีพ่อที่ติดเหล้า ,เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านการศึกษาก็จะต้องแก้ไขโดยการให้การศึกษา ,เด็กที่มีปัญหาด้านการอยู่อาศัยก็ต้องให้เงินสนับสนุนเพื่อย้ายที่อยู่ไปในแหล่งที่สภาพแวดล้อมที่ดีกว่า และเด็กที่มีปัญหาด้านสภาพจิตใจก็จะมีให้คำปรึกษาทางด้านจิตเวชและมีการติดตามผล

Prinz และ Kerns. (2003) ศึกษา เรื่อง การใช้สารในระยะเริ่มต้นโดยผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชน พบว่า พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีการเข้าไปพัวพันและเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่อายุน้อย มีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดต่อไปนานกว่าบุคคลที่เริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุที่มากขึ้น ซึ่งกล่าวสรุปได้ว่า ยิ่งเด็กทดลองใช้ยาเสพติดตั้งแต่อายุน้อยลงเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดต่อไปนานมากเท่านั้น

Cottle Lee และ Heilbrun (2005) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลการกระทำความผิดซ้ำในเด็กกำพร้า ในรัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา โดยการศึกษาจากเด็กกำพร้า จำนวน 15,265 คน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ (1) ข้อมูลประชากร (2) ประวัติการกระทำผิด (3) ปัจจัยทางครอบครัวและสังคม (4) ปัจจัยทางการศึกษา (5) การใช้เหตุผล (6) ประวัติการใช้สารเสพติด (7) ปัจจัยด้านสุขภาพการเจ็บป่วย (8) แบบประเมินภาวะเสี่ยงกระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Amy Blank Wilson และคณะ. (2011) ศึกษา เรื่อง การศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังที่มีความเจ็บป่วยทางจิตและมีการใช้สารเสพติดที่กระทำผิดซ้ำในเรือนจำ ในผู้ต้องขังหลังได้รับการปล่อยตัวจำนวน 20,112 คน จากเรือนจำในสหรัฐอเมริกา เพื่อติดตามผลการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหลังปล่อยตัวภายในระยะเวลา 4 ปี โดยแบ่งผู้ต้องขังเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ต้องขังที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต 2) ผู้ต้องขังที่มีการใช้ยาเสพติด และ 3) ผู้ต้องขังที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตและมีการใช้ยาเสพติดร่วมด้วย พบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มที่ 1 ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตกลับมาก่อทำผิดซ้ำน้อยที่สุด และผู้ต้องขังกลุ่มที่ 2,3 ที่มีการใช้ยาเสพติดร่วมด้วย มีโอกาสกลับมาก่อทำผิดซ้ำสูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มที่ 1 ยาเสพติดจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

Van der Put, Creemers, และ Hoeve. (2014) ศึกษา เรื่อง ความแตกต่างระหว่างผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนที่มีและไม่มีปัญหา การใช้ยาเสพติด และปัจจัยการป้องกันในการกระทำผิดอาญา ค้นหาค้นหาผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ รวมถึงค้นหาการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลitudinal ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ผู้ต้องขังที่มีประวัติการใช้ยาเสพติดโดยเฉพาะบุคคลที่มีปัญหาเกี่ยวกับการติดยาจะมีปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด อีกทั้งการใช้แผนป้องกันการกระทำผิดซ้ำกับผู้ต้องขังกลุ่มนี้ ยังมีประสิทธิภาพน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด แม้ว่าบุคคลทั้งสองกลุ่มจะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน เช่น สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน การใช้เวลาว่าง ความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง พื้นฐานครอบครัว ทักษะสติความสามารถ และการควบคุมอารมณ์

Braithwaite และคณะ.(2003). ศึกษา เรื่อง การใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติดอื่นๆ ในกลุ่มผู้กระทำผิดวัยเยาว์ พบว่า กรณีศึกษาที่มีการใช้สารเสพติดตั้งแต่อายุน้อย ติดต่อกันนานเป็นเวลานานหลายปี จะทำให้มีพฤติกรรมต่อต้าน Anti-Social มีอารมณ์รุนแรง มักก่อเหตุทะเลาะวิวาท และพึ่งยาเสพติดเมื่อเกิดความเครียด ปัจจัยด้านอายุของการเริ่มต้นใช้ยาเสพติด มีผลโดยตรงต่อการทำลายการพัฒนาของสมอง ซึ่งส่งผลด้านพฤติกรรม การควบคุมอารมณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ

Welty et al. (2016). ศึกษา เรื่อง ความแตกต่างในด้านสุขภาพในการใช้ยาและการดื่มแอลกอฮอล์: การศึกษาระยะยาว 12 ปีของเยาวชนหลังถูกคุมขัง ศึกษาชีวิตเด็กและเยาวชนที่ก่อคดีครั้งแรกด้วยคดียาเสพติดโดยใช้เวลาติดตามเป็นเวลา 12 ปี มีการเรียกมาสัมภาษณ์เป็นระยะเพื่อติดตามผลว่ามีการพัฒนาหรือมีลักษณะการก่ออาชญากรรมที่แย่ลงหรือไม่ พบว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการบำบัดตั้งแต่ครั้งแรกที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนมีอัตราที่กลับมากระทำผิดซ้ำถึงร้อยละ 78.5 ของกรณีศึกษาทั้งหมด ซึ่งการกระทำผิดซ้ำได้รวมถึงอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ และการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเช่นเดิม

Marisel Alper และ Matthew R. Durose. (2018). ศึกษา เรื่อง ข้อมูลอัปเดตปี 2561 เกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ที่มีติดตามผลระยะเวลา 9 ปี (พ.ศ.2558-2557) ในผู้ต้องขังจำนวน 67,996 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอิสระจากผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในปี ค.ศ. 2005-2014 รวมเป็นระยะเวลาติดตามผล 9 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ในช่วงปีแรกหลังได้รับการปล่อยตัว ผู้ต้องขังชายจะมีการกระทำผิดซ้ำ คิดเป็น 45% ในขณะที่ผู้ต้องขังหญิงจะมีการกระทำผิดซ้ำคิดเป็น 35% ในระหว่างการติดตามช่วงระยะเวลา 9 ปี พบว่าเป็นผู้ต้องขังชายจะมีโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ คิดเป็น 84% ในขณะที่ผู้ต้องขังหญิงมีโอกาสกระทำผิดซ้ำคิดเป็น 77% ดังนั้น ผู้ต้องขังชายจึงมีโอกาสกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Nicole M. Muir และ Jodi L. Viljoen. (2022). ศึกษา เรื่อง ประสบการณ์ไม่พึงประสงค์ในวัยเด็กและการกระทำผิดซ้ำในวัยรุ่นหญิงชายกลุ่มผิวขาวและวัยรุ่นหญิงกลุ่มพื้นเมือง งานวิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นของประเทศแคนาดา จำนวน 187 คน ในช่วงอายุระหว่าง 13-20ปี โดยมีการติดตามเป็นระยะเวลา 1.5ปีหลังปล่อยตัวออกจากสถานที่คุมประพฤติ พบว่า วัยรุ่นชายกลุ่มพื้นเมืองมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่าวัยรุ่นชายผิวขาว และวัยรุ่นหญิงกลุ่มพื้นเมืองมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่าวัยรุ่นผิวขาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Cid José และ Andrés-Pueyo Antonio. (2022.) ศึกษา เรื่อง การให้คำปรึกษาส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำหลังปล่อยตัวออกจากเรือนจำ : ความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำและผู้ที่มีความเสี่ยงสูงในการกลับมากระทำผิดซ้ำ งานวิจัยนี้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังประเทศสเปนจำนวน 245 คน และเลือกเป็นกลุ่มควบคุม 118 คน โดยทั้งสองกลุ่มถูกติดตามหลังปล่อยตัวออกจากเรือนจำเป็นระยะเวลา 3.5 ปี พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับคำปรึกษาก่อนถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำในกลุ่มผู้มีความเสี่ยงต่ำมีการกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงปานกลาง และความเสี่ยงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Elizabeth A. Evans. (2022). ศึกษา เรื่อง การกระทำผิดซ้ำและการเสียชีวิตในเรือนจำสำหรับผู้ต้องขังที่มีการใช้ฝิ่น การศึกษานี้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ฝิ่น จำนวน 469 คน ในเรือนจำที่มีชื่อว่า The Franklin County Sheriff's Office (FCSO) เมืองกรีนฟีลด์ รัฐแมสซาชูเซต

ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับยาบูพรินอร์ฟินมีการกลับไปกระทำผิดซ้ำหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำน้อยกว่าผู้ต้องขังที่มีการใช้ฝิ่นที่ไม่ได้รับยาบูพรินอร์ฟินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Mark G. Leymon และคณะ. (2022). ศึกษา เรื่อง การจำคุกระยะเวลานานของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในรัฐโอเรกอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง พบว่า การที่ผู้ต้องขังถูกคุมขังเป็นระยะเวลาที่นานขึ้นไม่ได้มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ เมื่อมีการติดตามในช่วงระยะเวลา 3 ปี และ 5 ปีหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ สรุปได้ว่าการจำคุกเป็นระยะเวลานานๆ ไม่ได้มีผลต่อการลดการกระทำผิดซ้ำลงได้

Denis Yukhnenko และคณะ.(2023). ศึกษา เรื่อง อัตราการกระทำผิดซ้ำทางอาญาทั่วโลก การศึกษาติดตามในระยะเวลา 6 ปี ในผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวตั้งแต่ ปี 2019 จาก 33 ประเทศ พบว่า มีการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวจาก 33 ประเทศทั่วโลก มีการกลับมากระทำผิดซ้ำในช่วงระยะเวลา 2 ปีหลังจากปล่อยตัว อยู่ในช่วงระหว่าง 18-55% ของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว

Glenn D. Walters. (2023). ศึกษา เรื่อง ความแตกต่างพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และการทำนายการกระทำผิดซ้ำในเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เป็นการศึกษาในเยาวชนกลุ่มตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา จำนวน 7,117 คน เยาวชนส่วนใหญ่ อัตราส่วน 4ใน5 เป็นเพศชาย และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนผิวขาว คิดเป็นร้อยละ 31% จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การศึกษานี้ทำการศึกษาโดยหน่วยงานที่มีชื่อว่า Department of Juvenile Justice (FDJJ) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระทำผิดซ้ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ การประพฤติดของเพื่อน การเห็นคุณค่าทางศีลธรรม และเส้นทางการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งทั้งสามปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Marika Okamura และคณะ. (2023). ศึกษา เรื่อง การกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังที่มีปัญหาทางจิตขั้นรุนแรง การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในผู้ต้องขัง จำนวน 148 คน ที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำของประเทศญี่ปุ่น และมีการติดตาม 3 ปีหลังได้รับการปล่อยตัว พบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำ 29.7% โดยอัตราการกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้น 170% ในผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิดซ้ำหลายครั้ง ส่วนผู้ต้องขังที่แพทย์วินิจฉัยว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา มีอัตราการกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นเป็น 176% ส่วนในผู้ต้องขังที่ได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคจิตเภทพบว่ามีแนวโน้มที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Sandra Feodor Nilsson. (2023). ศึกษา เรื่อง ความเสี่ยงของการไว้ที่อยู่อาศัยหลังการปล่อยตัวออกจากเรือนจำและการกระทำผิดซ้ำในประเทศเดนมาร์ก การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในประชากรที่มีในฐานข้อมูลของประเทศเดนมาร์ก จำนวน 37,382 คน เป็นเพศชาย จำนวน 34,792 คน และเพศหญิง จำนวน 2,590 คน มีช่วงอายุระหว่าง 15-41 ปี และได้รับการปล่อยตัวครั้งแรกออกจากเรือนจำ ในระหว่างช่วงวันที่ 1 มกราคม 2544 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ระยะเวลาการติดตาม

ผล 5.4 ปี/คน พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว 1,843 คนกลายเป็นคนไร้บ้าน 1 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัว และกลับไปกระทำผิดซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 73.2 สรุปได้ว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำและเป็นผู้ที่ไร้บ้าน กลับไปกระทำผิดซ้ำสูงกว่าผู้ต้องขังที่มีบ้านอยู่หลังจากออกเรือนจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Amber Krushas และคณะ.(2024). ศึกษา เรื่อง การประเมินการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน ในกระบวนการยุติธรรม ในเยาวชนที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานคุมประพฤติ จาก 10 รัฐของสหรัฐอเมริกา จำนวน 42,922 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.1 เป็นเพศหญิง และ 71.9 เป็นเพศชาย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.1 ถูกตั้งข้อหากระทำผิดซ้ำในช่วงระยะเวลาที่มีการติดตามเก็บข้อมูล โดยจำนวนวันเฉลี่ยนับตั้งแต่การประเมินครั้งล่าสุด คือ 259.88 วัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มีคะแนนความต้องการตามแบบสอบถามที่เพิ่มขึ้นและเยาวชนที่มีคะแนนเท่าเดิมเมื่อมีการประเมินคะแนนใหม่ ที่แนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำมากกว่า เมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีคะแนนลดลง

Blythe Rhodes Fortino. (2024). ศึกษา เรื่อง การให้บริการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดในเรือนจำทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ในเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 38 คน เป็นการสัมภาษณ์รวม 34 ครั้ง จากกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากเรือนจำใน 5 รัฐของสหรัฐอเมริกา พบว่า ทางเรือนจำมีนโยบายให้มีโปรแกรมบำบัดสำหรับผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดและมีการปรับพฤติกรรมรายบุคคล จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่ผู้ต้องขังเข้าโปรแกรมการบำบัดยาเสพติดทำให้ภาระงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่ทางเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้รับค่าตอบแทนหรืออัตราเจ้าหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น โดยรวมแล้ว การขาดการสนับสนุนทางการเงิน การดูแลด้านสุขภาพจิตส่งผลกระทบต่อการทำงานผิดซ้ำในผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึกสิ้นหวังในการปฏิบัติหน้าที่ที่ขาดการสนับสนุน

นิพนธ์ จำเริญพันธุ์ (2551) ศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ต้องขังที่หมดสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า การที่บุคคลได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในคดีค้ายาเสพติดและถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกถือได้ว่าบุคคลนั้นได้ถูกสังคมประทับตราว่าเป็นผู้กระทำผิดและเมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว ก็มักจะไม่ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากสังคมทำให้บุคคลนั้น มีพฤติกรรมการแสดงออกและประพฤติไปในทางที่ผิดเพื่อให้เป็นไปตามที่สังคมได้กำหนดจากการประทับตราอันเป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ

สมนึก พงษ์เพชร และคณะ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขัง จำนวน 265 คน พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 44.5 เป็นผู้กระทำผิดซ้ำ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของ

ผู้ต้องขัง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุก่อนลงโทษ การศึกษา รายได้ ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ ที่อยู่อาศัย พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข

วีระชัย เหล่าลงอินทร์และคณะ (2552) ศึกษาเรื่อง การกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ประชากรผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 69 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง พบว่า ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่กระทำผิดมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิตติวรรณ สุกใส และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย พบว่า สาเหตุที่กระทำผิดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 สาเหตุเพราะเพื่อน คือเพื่อนชวนหรือคบเพื่อนมีพฤติกรรมกระทำผิดจึงถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

นิศากร อุบลสุวรรณ (2557) ศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ในผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การที่ผู้ต้องขังถูกปล่อยออกมาแล้วมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ ขาดรายได้ ไม่มีอาชีพก็มีโอกาสที่จะกลับไปกระทำผิดแล้ววนกลับสู่เรือนจำได้ตามเดิม

มัจจุกาญจน์ บุญสมประเสริฐ (2557) ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำเรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจมาเป็นอันดับหนึ่ง ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีฐานะครอบครัวยากจน รายได้น้อยกว่ารายจ่าย

อัคคกร ไชยพงษ์ (2557) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำ เขต 8 พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำเขต 8 มาจากการขัดเคือง และขาดความอบอุ่นในครอบครัว ความศึคคะนอง กลุ่มเพื่อนไม่ได้รับความไว้วางใจจากสังคม อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม และยาเสพติด

สุรภัทร พิไชยแพทย์ และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดซ้ำในทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัดสระบุรี สังกัดกระทรวงยุติธรรม พบว่า การที่ผู้ต้องขังหญิงเข้าไปก่อคดีเกี่ยวกับยาเสพติดครั้งแรกนั้นเป็นเพราะชีวิตประจำวันพบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตนเอง อีกทั้งรายได้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่เพียงพอ การงานอาชีพไม่มีความมั่นคง จึงส่งผลให้ผู้ต้องขังนั้นประสบปัญหาทางการเงิน จนเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังหันไปพึ่งพาการหารายได้โดยการค้ายาเสพติด

ปราโมทย์ พันธุ์สะอาด (2561) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดเปรียบเทียบ สู่แนวนโยบายที่ควรจะเป็น พบว่า สหรัฐอเมริกามีมุมมองและแนวความคิดในการลดปัญหายาเสพติดค่อนข้างหลากหลายและวิธีการลดความรุนแรงลงโดยทั้งการควบคุม ปราบปรามและการบำบัด

ตฤณท์ โพธิ์รักษา (2562) ศึกษาเรื่อง เส้นทางชีวิตของนักโทษหญิงที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด จากทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นมูลเหตุจูงใจที่เริ่มเสพยาเสพติดของนักโทษหญิง ที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และไม่มีความผูกพันกับครอบครัว

นภา อินธิบาล (2562) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำผู้ต้องขังชายคดียาเสพติดพบว่า โดยภาพรวม ผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด ไม่เห็นด้วยกับปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีคนในครอบครัว พ่อ แม่ ว่ากล่าวตักเตือนเสมอ เมื่อใช้สารเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ มักปกปิดครอบครัวเสมอ ๆ เมื่อใช้ยาเสพติดอันดับสาม คือ สังคมปัจจุบันยกย่องนับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจนมีการแข่งขันสูง และยังเห็นว่าการกระทำผิดในสังคมเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากสังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน ถือฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดีมีคุณธรรม และคนในครอบครัวจำหน่ายยาบ้า เพื่อเลี้ยงครอบครัว เป็นอันดับสุดท้าย

ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 265 คน พบว่า ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอาชญาวิทยา ที่สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ตัวแปรทฤษฎี การคบหาสมาคมกับเพื่อน

ชวลิต กลิ่นแข และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่สำรวจจากเรือนจำ จำนวน 152 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.0887 พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสังคมและชุมชน

ภาณุวัฒน์ มีเพียร และบุญเหลือ บุปผามาลา (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุดรธานี ประชากรสำรวจจากเรือนจำ จำนวน 292 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 พบว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านครอบครัวอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการต้องโทษในครั้งก่อนด้านชุมชนและสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการคบเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

ไพรวลัย สุนทร (2565) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ประชากรตัวอย่างคือ ผู้ต้องขังที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกในคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร จำนวน 236 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า พบว่า ปัจจัยที่มี

ผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำโยธธรร ได้แก่ ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง รองลงมาคือปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเสริฐ แก้วจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2565) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ประชากรตัวอย่างคือผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดหนองคาย จำนวน 392 คน พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวรรณิ กิตติวานิช และคณะ (2565) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาอาชีพผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดระนองเพื่อการดำรงชีวิตหลังพ้นโทษ ในผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดระนอง พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการในการพัฒนาด้านอาชีพ โดยมีความต้องการที่จะฝึกทักษะอาชีพกับผู้ที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพหลักต่อไปได้

2.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เรือนจำและเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านส่วนบุคคล (อายุ, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาเสพสิ่งเสพติด, จำนวนครั้งที่เข้าออกเรือนจำ)
ด้านครอบครัว (ลักษณะที่อยู่อาศัย, สภาพครอบครัว)
ด้านการคบเพื่อน, ด้านเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ)
ด้านชุมชนและสังคม

ปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด

2. สัมภาษณ์ผู้บริหารเรือนจำและผู้บริหารกรมสุขภาพจิตในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ
ด้านแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง “กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำ 2) ศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมในเรือนจำ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังในเรือนจำ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสอบถามที่โครงสร้างปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรในการวิจัย โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากเรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังที่มีฐานความผิดในคดีอาชญากรรมเยอะเป็นอันดับต้นๆ ในเรือนจำเขต 10 จากข้อมูลสถิติของกรมราชทัณฑ์ ส่วนเรือนจำกลางนครปฐมจัดเป็นเรือนจำอันดับต้นๆ เช่นกันในเขต 7 ของกรมราชทัณฑ์ที่มีสถิติผู้ต้องขังฐานคดีความผิดอาชญากรรมติด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง จำนวน 7 คน และ 2)กลุ่มผู้บริหารจำนวน 2 คน โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ต้องมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไปและสะดวกในการเข้าร่วมเก็บข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย หัวหน้าฝ่ายทัณฑปฏิบัติ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่พัสดุประจำการฝ่ายควบคุมกลาง จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย จำนวน 1 คน นักทัณฑวิทยาชำนาญการ จำนวน 1 คน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ จำนวน 1 คน นายแพทย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 1 ท่าน นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 1 คน และกลุ่มผู้บริหารประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการเรือนจำ 1 คน ผู้บริหารกรมสุขภาพจิต จำนวน 1 คน ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในระดับผู้อำนวยการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปและสะดวกในการเข้าร่วมเก็บข้อมูล

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	เกณฑ์ในการคัดเลือก
1.เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง -เจ้าหน้าที่เรือนจำ 4 คน -แพทย์ จำนวน 1 คน -พยาบาลวิชาชีพ 1 คน -นักจิตวิทยา 1 คน	7คน	-เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง บางขวาง -เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 ปีขึ้นไป -เป็นเจ้าหน้าที่ที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป
ผู้บริหารเรือนจำ 1 คน	1คน	-เป็นผู้บริหารที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการขึ้นไป -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป
ผู้บริหารกรมสุขภาพจิต 1 คน	1คน	-เป็นผู้บริหารที่สะดวกให้ข้อมูล -เป็นผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการขึ้นไป -ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ -ตอบคำถามแก่ผู้วิจัยครบถ้วนและให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป

เกณฑ์การคัดออก

- ตอบคำถามไม่ครบ
- ไม่สมัครใจให้ข้อมูล
- ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 15 นาที
- ถอนตัวออกจากโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1)กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง และ 2)กลุ่มผู้บริหาร โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง มีคำถามสัมภาษณ์ 4 ประเด็น ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปให้ผู้สัมภาษณ์ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขังคำถามเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ภาคสนามด้วยวิธีแยกแยะข้อมูลเพื่อหาตารางสรุป เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในหัวข้อต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษา โดยจำแนกเป็นด้านครอบครัว ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีการกำหนดประเด็นการใช้ในการสัมภาษณ์จากประเด็นผลการศึกษาที่เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นี้ได้มาจากการอ่านงานวิจัย รวบรวมงานวิจัย และดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์ของพิชัย เลิศเสนา. (2561). และแบบสัมภาษณ์นี้พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือคำถามที่กำหนดขึ้น โดยนำไปใช้สำหรับการสัมภาษณ์ตัวอย่างเชิงคุณภาพ จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางนครปฐม
2. ผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากร แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง สังกัด อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษา

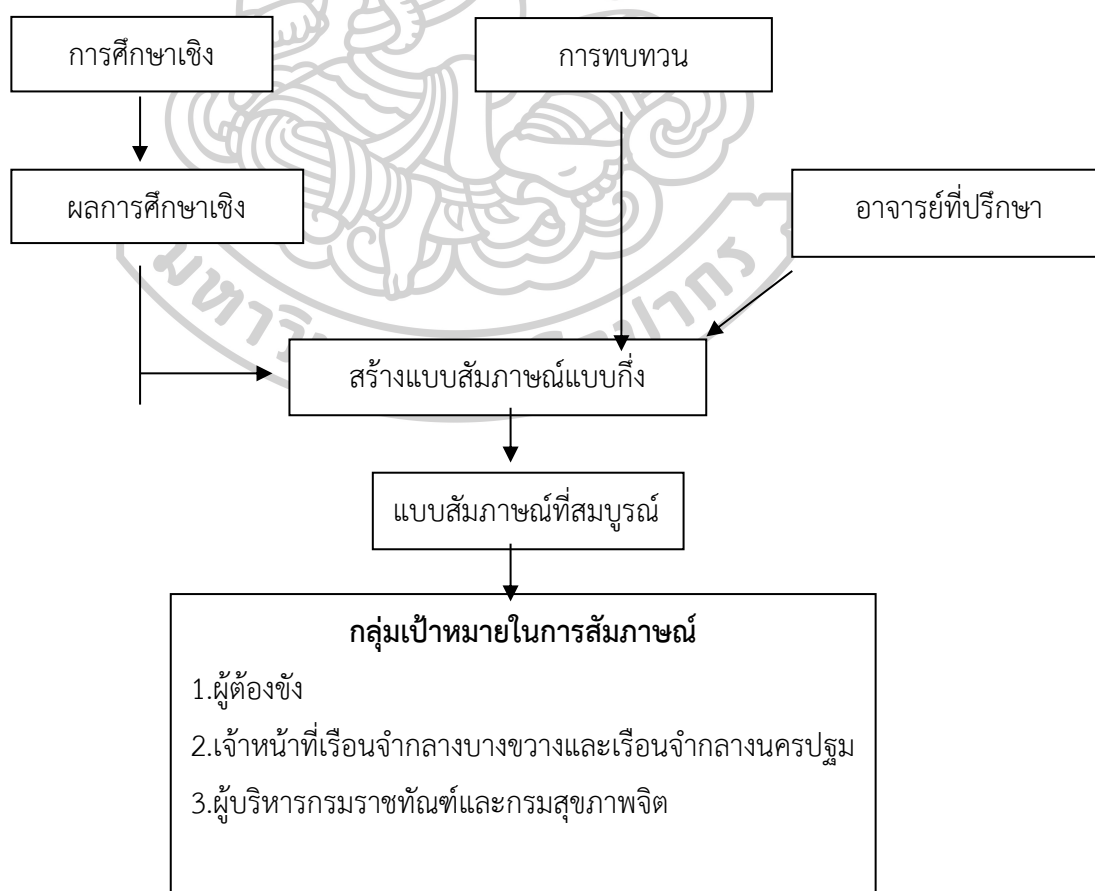
ส่วนที่ 2 ปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขัง เป็นแบบสอบถามปลายเปิด มี 5 คำถาม

ส่วนที่ 3 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์ (interview)

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักการและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2) ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานและขอบเขตทางทฤษฎี เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
- 3) ศึกษาข้อมูลและประเด็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็นหลักในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 4) กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ และทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะมาแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนจะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป สามารถสรุปขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม มีดังนี้

- 1) ทำการขออนุญาตผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางนครปฐม ผ่านทางคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเข้าทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม
- 2) หลังจากได้รับอนุญาตจากทางเรือนจำทั้ง 2 แห่ง ผู้วิจัยจึงทำการเข้าไปแจกแบบสอบถามตามแดนต่างๆ โดยทำการแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร แจ้งถึงวัตถุประสงค์ให้ทราบ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล
- 3) ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร ทราบว่าข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูกเก็บเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการสรุปภาพรวมเท่านั้น
- 4) ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร ตามประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถามจนครบทุกข้อ

3.2.2 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) ทำการขออนุญาตผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางนครปฐม ผ่านทางคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเข้าทำการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังของทั้ง 2 เรือนจำ
- 2) ทำการสัมภาษณ์โดยมีรูปแบบเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คือ การพูดคุย การสัมภาษณ์ การซักถามเพื่อให้ได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร
- 3) ผู้สัมภาษณ์ทำการจดประเด็นคำตอบที่สำคัญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์สรุปการวิจัย

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การแยกแยะและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้
- 2) นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ ตีความ เรียบเรียงและอภิปรายตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา
- 3) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของเรียงความร้อยแก้ว และการเน้นนำเสนอในปรากฏการณ์ที่สำคัญที่มีการค้นพบ (Quotations)

3.4 จริยธรรมในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยและเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเชิงลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยมิได้เจตนา จึงได้กำหนดแนวทางที่เข้าร่วมวิจัยและเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเชิงลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยมิได้เจตนา จึงกำหนดแนวทางการศึกษาด้านจริยธรรมในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารเพื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และมอบให้แก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณาเข้าร่วมให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบก่อน และอธิบายให้เข้าใจ เปิดโอกาสให้ซักถามและให้เวลาสำหรับการตัดสินใจแล้วจึงให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย ด้วยความเต็มใจและสมัครใจ

3.4.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้คำนึงถึงสถานะของผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง โดยจะมีการสร้างบรรยากาศในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความผ่อนคลาย เน้นการพูดคุยกันด้วยความเป็นกันเองและจะไม่แสดงท่าทางข่มขู่หรือวางตัวให้เหนือกว่ากลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีและมีการเปิดเผยอย่างเต็มที่

3.4.3 ระหว่างการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ตัวอย่างแต่ละรายได้มีการแสดงออกถึงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ คำนึงถึงความเท่าเทียมกันโดยเสรี

3.4.4 ผู้วิจัยเน้นการวางตัวเป็นกลาง ไม่ตัดสินใคร ไม่แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งใดถูกหรือผิด เน้นการสอบถามเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มที่

3.4.5 ในการรวบรวมข้อมูลจะไม่มีการเก็บข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้บุคคล เช่น ชื่อ-นามสกุลแต่อย่างใด พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มตัวอย่างว่า ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้จะถูกเก็บเป็นความลับ

3.4.6 ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น เพื่อใช้ในการทำนายข้อมูลจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของตัวอย่างรายใดรายหนึ่งต่อสาธารณะแต่อย่างใดทั้งสิ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

งานวิจัย เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง ในครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ และแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้เสนอผลการศึกษาปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีเป้าหมายหลักในการตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ ปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขังและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง โดยจำแนกผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้บริหาร ผลการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด ข้อมูลทั่วไปเป็นเพศชาย 5 คน เพศหญิง 2 คน อายุ 30-39 ปี จำนวน 1 คน อายุ 40-50 ปี จำนวน 4 คน อายุ 50-60 ปี จำนวน 2 คน มีตำแหน่งได้แก่ หัวหน้าฝ่ายทัณฑปฏิบัติ , เจ้าหน้าที่พัสดิประจำการฝ่ายควบคุมกลาง , หัวหน้าฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย , นักทัณฑวิทยาชำนาญการ , พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ , นายแพทย์สังกัดกรมสุขภาพจิต และนักจิตวิทยาเชี่ยวชาญดังตารางนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิจัยและอภิปรายผลเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง

ตำแหน่ง	อายุ (ปี)	อายุงานที่ ทำ (ปี)	เพศ	ลักษณะหน้าที่
หัวหน้าฝ่ายพัฒนาปฏิบัติ	40	13	ชาย	-งานทัณฑปฏิบัติ รับผิดชอบเกี่ยวกับการ เลื่อน/ลด ชั้นผู้ต้องขัง การลดวันต้องโทษ จำคุก การพักการลงโทษ และการขอ พระราชทาน อภัยโทษตามกฎหมาย และ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
เจ้าหน้าที่พัสดุ ประจำการฝ่ายควบคุม กลาง	47	27	ชาย	-พัสดุเป็นเจ้าพนักงานเรือนจำที่มีอำนาจ รองจากผู้บัญชาการเรือนจำ มีอำนาจใน การดูแลผู้ต้องขังประจำการฝ่ายควบคุม กลาง
หัวหน้าฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย	41	19	ชาย	-กำกับดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้าน การแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัย และ พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังและ บุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตาม หน้าที่และอำนาจของกรมราชทัณฑ์
นักทัณฑวิทยาชำนาญการ	39	17	ชาย	-ลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ การวางมาตรการควบคุม ผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การ อบรมแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย การ ประเมินผลการปฏิบัติงานของเรือนจำ และสถานที่ควบคุมต่างๆ การวิจัย เกี่ยวกับปัญหาของเรือนจำ สถานที่ ควบคุม และพฤติกรรมของผู้ต้องขัง การ วางหลักเกณฑ์ปรับปรุงและแก้ไขระเบียบ วิธีการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การจัดการบริหารงานของเรือนจำหรือ หน่วยงาน

ตำแหน่ง	อายุ (ปี)	อายุงานที่ ทำ (ปี)	เพศ	ลักษณะหน้าที่
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	50	28	หญิง	-พยาบาลวิชาชีพดูแลผู้ต้องขังที่ป่วย ในโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากตามมาตรฐานวิชาชีพในการให้การพยาบาลแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ได้รับการดูแลที่ถูกต้องเหมาะสมและปลอดภัย
นายแพทย์สังกัดกรมสุขภาพจิต	42	20	ชาย	-แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านจิตเวชศาสตร์ ที่ดูแลผู้ต้องขังที่ได้รับการบำบัดยาเสพติด
นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญ	52	30	หญิง	-นักจิตวิทยาที่มีความเชี่ยวชาญในการบำบัดผู้ต้องขังที่ต้องได้รับการบำบัดยาเสพติด

จากตารางที่ 3 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ โดยผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่พบเป็นเพศชาย โดยผู้ต้องขังจะกลับมากระทำผิดซ้ำในช่วงระยะเวลาการปล่อยตัวไปแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.89 จากผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวทั้งหมด ซึ่งผู้ต้องขังหญิงมีจำนวนน้อยมาก (<http://www.correct.go.th/stathomepage/>) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรวลัย สุนทรธา (2565) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งพบว่า เพศชายที่การกระทำผิดซ้ำมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.30 (ไพรวลัย สุนทรธา, 2565) ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังในงานวิจัยนี้ พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ แก้วจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2565) พบว่า ด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของผู้ต้องขัง การที่ครอบครัวมีปากเสียง ทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำมีปากเสียงต่อการกระทำผิดของผู้ต้องขังมากที่สุด (ประเสริฐ แก้วจันทร์ และโกศล สอดส่อง, 2565)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 1

ด้านครอบครัว

“ผู้ต้องขังบางคนเกิดมาในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง เกิดมาก็เห็นในครอบครัวใช้ความรุนแรง เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ บางคนพ่อแม่ใช้ยาเสพติด ก็จะเห็นว่าเป็นปกติ บางคนพ่อแม่ค้าด้วยแล้วมีเงิน ทำให้เกิดธุรกิจครอบครัว บางบ้านมาหมดทั้งพ่อแม่ ลูกชาย ลูกสาว เพราะผู้ต้องขังเห็นว่ามันง่ายต่อการกระทำผิด ทำแล้วได้เงินมีรายได้ ครอบครัวอย่าร้าง ก็เป็นปัจจัยสำคัญบางคนรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มีใครอบรมสั่งสอน ถูกทอดทิ้งให้อยู่กับยาย เกิดการต่อต้านทางสังคม”

ด้านการศึกษา

“ระดับการศึกษา ของผู้ต้องขังก็สำคัญเช่นกันครับ บางคนก็จบ ป.4 บางคน ม.3 ม.6 น้อยมากที่จบปริญญาตรี จบ ดร. ก็มีแต่น้อย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นพวกการศึกษาน้อย”

ด้านเศรษฐกิจ

“การค้ายาเสพติดทำให้มีเงิน มีรายได้ ผู้ต้องขังเห็นว่าทำมากันตั้งแต่สมัยพ่อแม่ เลยทำสืบต่อค้ายาต่อเพราะได้เงิน โดยเฉพาะพวกครอบครัวทางภาคเหนือ พวกนี้จะทำกันทั้งครอบครัว เพราะคิดว่าการค้ายาเสพติดทำให้มีรายได้มีอาชีพ”

ด้านอาชีพ

“ผู้ต้องขังทำอาชีพอื่นไม่เป็น เพราะเกิดมาในครอบครัวที่ค้ายาเสพติดเป็นอาชีพ”

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม

“ช่วงอายุจะเป็นวัยรุ่นที่มาอายุ 20 เพราะส่วนใหญ่จะขาดความยับยั้งชั่งใจ , คนติดคุกปัจจัยหลักๆ จะเป็น โง่ จน เจ็บ เจ็บก็คือโรคทางจิตเวช”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-ส่งเสริมด้านการศึกษาให้มีความเท่าเทียม ให้ทั่วถึง การศึกษาประเทศไทยโรงเรียนถูกๆก็ไม่เท่ากับโรงเรียนที่แพง จึงต้องแก้ที่ระบบการศึกษาด้วย

-ระบบเศรษฐกิจ นโยบายการช่วยเหลือ การประกอบอาชีพ ไม่ใช่บางคนยกปูนก็ยกปูนจะตาย

-พรบ.มาตรการการกระทำผิดซ้ำ หรือ JSOC ก่อนพ้นโทษต้องมีการให้คณะกรรมการประชุมพิจารณา ให้ศาลเป็นพิจารณาว่าจะ กักบริเวณ ห้ามเข้าบริเวณ ใส่กำไล EM และคุมขังฉุกเฉินได้ไม่เกิน 7 วัน และใช้มาตรการได้ทั้งหมดได้ไม่เกิน 10 ปี

-กรมราชทัณฑ์มีนโยบาย 6 เสาหลัก เป็นนโยบายของท่านอธิบดีในการส่งต่อผู้กระทำผิดคืนสู่สังคม เช่น มีการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จับมือกับหน่วยงานภายนอกไม่ว่าจะเป็นพวกกรมแรงงาน หรือจัดหางาน เข้ามาพูดคุยว่า พ้นโทษไปแล้วจะดำเนินการกับเขาอย่างไร และมีการทำ

CSR (Coperate Social Responsibility) ของภาคเอกชน เช่น วัด โรงเรียน เข้ามาพูดคุย มีบ้านพักผู้ พันโทฯ แต่ต้องทำงานให้วัด แล้วทางวัดก็มีที่พักให้

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 1 พบว่า ครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงและมีการใช้ยาเสพติดอยู่ และเป็นครอบครัวที่ย่ำแย่ จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังมีการหันไปใช้ยาเสพติดและกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ในด้านของอาชีพและด้านเศรษฐกิจก็มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ตฤณห์ โพธิ์รักษา (2562) ศึกษาเรื่อง เส้นทางชีวิตของนักโทษหญิงที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด พบว่า ครอบครัวเป็นมูลเหตุจูงใจสำคัญที่หล่อหลอมให้ผู้ต้องขังหันไปเสพยาเสพติดและกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด (ตฤณห์ โพธิ์รักษา, 2562)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 2

ด้านครอบครัว

“-ผู้ต้องขังบางคนอยู่ในสถานสงเคราะห์ ไม่มีครอบครัว พวกที่ถูกทิ้ง ก็มาก่อคดี ครอบครัว เป็นพื้นฐานที่สำคัญ

-บางคนจะถูกบุคคลอื่นในครอบครัวเลี้ยงแทนพ่อแม่ ขาดการอบรมสั่งสอน

-ผมเคยเจอเคสที่พ่อแม่เป็นคนมีฐานะ เป็นกงสี พี่ชายเป็นผู้สืบทอดกิจการ แต่ผู้ต้องขังเลือกที่จะไปทำธุรกิจเอง เขาถูกตามใจ เลยเปิดธุรกิจฝั๊บแล้วรายได้ไม่ตามเป้า จึงมีการนำยาเสพติดมาขายในฝั๊บด้วย การที่เขาเติบโตมาในครอบครัวที่ตามใจ เลยทำให้เขาอยากทำอะไรเป็นของตัวเอง จนอยากมีเป้าหมายคือรวย เลยทำทุกวิธีให้ได้เงิน

-ผู้ต้องขังบางคนเกิดการจดจำ บางคนโตมาในครอบครัวที่เสพยา ค้ายาเสพติด เลยจดจำว่าสิ่งที่โตมานั้นเป็นปกติ”

ด้านการศึกษา

“บางคนผู้ต้องขังก็มีการศึกษาที่ดี แต่น้อยกว่าผู้ต้องขังที่การศึกษาน้อย ในเรือนจำที่มาด้วยคดียาเสพติดส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย”

ด้านเศรษฐกิจ

“ผู้ต้องขังมองว่าค้ายา ขายยาแล้วได้เงินง่าย หาเงินได้ง่ายกว่าวิธีหาเงินแบบอื่น”

ด้านอาชีพ

“ผู้ต้องขังบางคนโตมาในครอบครัวที่ค้ายา เลยคิดว่าการค้ายา เป็นอาชีพ บางคนทำบ่อนการพนัน บางคนทำธุรกิจสีเทา เลยมองว่าสิ่งเหล่านี้คืออาชีพ เป็นปกติเลยไม่คิดจะไปทำอาชีพอื่น”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-ศูนย์ JSOC ทำขึ้นมาช่วงแรก เพื่อรับข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์เพื่อติดตามผู้ต้องขังโดยบูรณาการร่วมตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล กรมคุมประพฤติ พวกคดีเกี่ยวกับเพศ โดยคดีเกี่ยวกับยาเสพติดติดกไปก่อน ตอนนี้มีแค่นี้

-มีการสร้างการป้องกัน ถ้าอัยการเห็นว่ามีโอกาสที่จะกระทำผิดซ้ำ อัยการจะส่งสำนวนแล้วเสนอศาล ขอให้ระหว่างที่ถูกคุมขังมีมาตรการให้การพัฒนาพฤตินิสัยเป็นพิเศษ เช่น ให้พบจิตแพทย์ ทุกๆก็เดือน ให้เรียนจรรยาบรรณพฤติกรรมมายังกรมคุมประพฤติทุกๆ 6 เดือน อันนี้ JSOC สั่งแบบนี้

-หลังปล่อยตัวแล้ว หากศาลสั่งเพิ่มอาจมีการรายงานตัวทุก 6 เดือน หากมีพฤติกรรมที่ต้องเฝ้าระวัง

-ผู้ต้องขัง ชั้นเยี่ยมหรือผู้ต้องขังที่กำหนดโทษเหลือน้อยไม่เกิน3ปีครึ่ง สามารถออกมาประกอบวิชาชีพพิเศษ เช่น ทำร้านกาแฟของเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อรับปันผล บางที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมเช่น จังหวัดจันทบุรี แล้วเอาผู้ต้องขังออกมาทำงานที่โรงงานได้ค่าแรง พอถึงเวลาก็กลับเข้าเรือนจำ แล้วทำให้มีการสะสมเงินทุน เพื่อหลังจากออกจากเรือนจำจะได้มีต้นทุนไปดำรงชีพหลังจากจากเรือนจำ

-มีการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ แต่ต้องไม่ละเลยในการควบคุม เช่น ออกมาขายกาแฟ ทำให้มีอาชีพหลังพ้นโทษ ก็ถือเป็นการพัฒนาพฤตินิสัย

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 2 พบว่า ในเรือนจำมีการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง และส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้มีการฝึกอาชีพ เพื่อหลังพ้นโทษจะได้นำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สืบวงศ์ พิทักษ์ธรรม (2553) ศึกษาเรื่อง แนวทางการควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยคดีความมั่นคง พบว่า มีแนวทางการควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยคดีความมั่นคงของผู้ต้องขัง โดยการมุ่งเน้นให้การศึกษาวชิราวุธและฝึกอาชีพตามความต้องการของผู้ต้องขัง (สืบวงศ์ พิทักษ์ธรรม,2553)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 3

ด้านครอบครัว

“ครอบครัวไม่พร้อม ครอบครัวไม่อบอุ่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง สนับสนุนให้กระทำผิด เช่น บางครอบครัวมองว่าลูกตัวเองไม่ได้ผิดที่ค้ายาเสพติด แต่กลับภูมิใจว่า เออดี หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ เอาเงินมาให้พ่อแม่ได้ ก็สนับสนุนให้ทำลูกทำ

-บางคนพ่อแม่แยกทางกัน ก็ส่งผลให้ตายายเลี้ยง บางคนไม่ได้ทำเอกสารแจ้งเกิดด้วย การที่พ่อแม่แยกทางกันก็เป็นปัจจัยสำคัญ เพราะไม่มีใครมาอบรมสั่งสอน ให้เป็นคนดี ก็มีโอกากระทำผิดพอโตขึ้นมา

-ทัศนคติของผู้ต้องขัง มองว่าสิ่งที่ตัวเองไม่ได้ผิด เช่น ค้ายาเสพติด เขาไม่ได้มองว่าตัวเองผิด มองว่าหาเงินเลี้ยงครอบครัวได้”

ด้านการศึกษา

“-ผมว่าสำคัญนะ เพราะถ้าผู้ต้องขังมีการศึกษาที่สูงก็จะส่งผลให้มีอาชีพดี ๆ ทำ ไม่ต้องมาค้ายาเสพติดเป็นอาชีพ ก็คงไปทำอาชีพอื่นที่สุจริตและหาเลี้ยงตัวเอง ครอบครัวได้”

ด้านอาชีพ

“ผู้ต้องขังมองว่าค้ายาเสพติดเป็นอาชีพที่หาเงินได้ง่ายกว่าอาชีพอื่น รายได้ดีกว่างานอื่น”

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม

“ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เติบโตมาในสังคม สภาพแวดล้อมที่มียาเสพติด ค้ายาเสพติดก็ส่งผลให้เป็นผู้ค้ายาเสพติด เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-ผู้ต้องขังที่เข้ามาปรับใหม่ ต้องผ่านกระบวนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เริ่มจากการวิเคราะห์ภูมิหลัง ถิ่นที่มาจากไหน ถิ่นที่มา เหตุผลที่กระทำผิดเพราะอะไร

-กรมราชทัณฑ์มีการจัดตั้งกองพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อพัฒนาให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนา คือ คนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ก็ส่งไปให้เรียนหนังสือ เพื่อให้ได้รับการศึกษา มีตั้งแต่ระดับประถม มัธยม ส่วนคนที่ไม่มียาเสพติด ก็ส่งไปฝึกอาชีพ ในนี้เรามีช่างไม้ ช่างปูน เราจะถามความชอบของเขาเป็นหลัก แต่เราไม่สามารถตามใจได้ทุกคน เพราะเราไม่ได้มีความหลากหลาย เช่น เขาอยากฝึกด้านภาษา ไกด์ มังคุดเทศก์ เราไม่สามารถทำได้เรื่อนจำเราไม่ได้มีทรัพยากรมากขนาดนั้น แต่ถ้าเป็นฝึกทำอาหาร ทำฟอรันิเจอร์แบบนี้เรามีให้ฝึก

-มีโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดียาเสพติด ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ของเราก็มีศูนย์ชุมชนบำบัด ทำให้เรากระทรวงสาธารณสุขจะมีการส่งนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการต่างๆเข้ามาทำโปรแกรมให้ เราจะทำเป็นโปรแกรมเหมือนหลักสูตร จะกำหนดว่าวันนี้จะเข้าโปรแกรมบ้าง

-โอกาสที่เขาจะกลับไปเป็นคนดีน้อย 70% กลับเข้ามาแน่นอน เป็นคนดีอาจแค่ 30% เพราะเขาอยู่สังคมภายนอกมากเป็น 20 ปี จะมาดีภายในไม่กี่ปี

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 3 พบว่า มีการจัดทำโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดียาเสพติด ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อับดุลคอลิก อรรอฮีมียะและคณะ(2564) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการป้องกันตนเองในการใช้สารเสพติดซ้ำของผู้ติดสารเสพติดในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษา ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในศูนย์บำบัด บ้านแสนสุข และสถาบันปอเนาะพัฒนาเยาวชน พบว่า มีรูปแบบการป้องกันตนเองในการใช้สารเสพติดซ้ำด้วยตนเองหลังเข้ารับโปรแกรมการบำบัดในศูนย์บำบัด บ้านแสนสุข และสถาบัน

ปอเนาะพัฒนาเยาวชน โดยสรุปได้ดังนี้ (1) การส่งเสริมความรู้การส่งเสริมทักษะชีวิต และสร้างภูมิคุ้มกันด้วยหลักศาสนาอิสลาม (2) การสร้างเป้าหมายและตารางการดำเนินชีวิตใหม่ (4) การกระตุ้นในระดับจิตใต้สำนึกและความคิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยการปลูกฝังรู้สึกถึงความเกรงกลัวต่อพระผู้เป็นเจ้า ความกตัญญูทวดเวทิต่อผู้ปกครอง (5) การสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตนเองว่าตนเอง สามารถหลีกเลี่ยงการกลับเข้าสู่วงจรเดิมได้ (6) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางความคิด (7) การเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาต้องสมัครใจ (อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย์ และคณะ, 2564)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 4

ด้านครอบครัว

“90% ของผู้ต้องขังมีปัญหาทางด้านครอบครัว พ่อแม่หย่าร้าง พ่อครอบครัวมีปัญหาพึ่งมาไม่ได้ก็หันมาพึ่งเพื่อน พอพึ่งเพื่อนก็ยาวเลย ดิดยา เสพยา”

ด้านการศึกษา

“ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่ผมเจอการศึกษาจะน้อยมาก ส่วนใหญ่แค่ระดับปฐม แทบจะไม่เจอระดับปริญญาเลย”

ด้านเศรษฐกิจ

“ถ้าเกิดมาในครอบครัวจนยิ่งหนักเลยครับ จะเข้าสู่วงโคจรอาชญากรรม”

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

“ผู้ต้องขังบางคนติดเพื่อน พอติดเพื่อนก็พากันเข้าสู่วงจรยาเสพติด ก็ยาวเลย พากันเสพจนเป็นเด็กส่งยา จนขายเอง”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

มีศูนย์แคร์ เช่น ร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังจะมีรายได้จากการฝึกวิชาชีพ ผู้ต้องขังจะได้รับปันผล-มีนโยบายป้องปรามผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ เป็นการไม่ให้ประโยชน์ผู้ต้องขัง ได้แก่ ชั้น วันลด พักโทษ เช่นถ้ากระทำผิดซ้ำ พักโทษไม่ได้ ชั้นเป็นจุดเริ่มต้นของทั้งหมด ทั้งพักโทษ ลดโทษ กรมราชทัณฑ์จึงมีนโยบายว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหรือเคยมีประวัติการต้องโทษ จะสถาปนาเขาไว้ให้อยู่ชั้นต่ำๆ กรณีมีภัยโทษก็แทบจะไม่มีสิทธิได้รับภัยโทษ

-กรมราชทัณฑ์เป็นเหมือนด่านสุดท้ายแล้วในกระบวนการยุติธรรมมันเป็นเรื่องยากที่จะป้องกันไม่ให้เขากลับเข้ามา เราเป็นเหมือนไม้แเก่ ไม้แเก่ก็ตัดยาก ตัดได้บ้างไม่ได้บ้าง เนี่ยเป็นโจทย์ใหญ่ของกรมราชทัณฑ์ เพียงแค่ไม่ให้เขาหลบหนีก็ยากแล้ว นี่จะมาป้องกันไม่ให้กระทำเลยก็ยากลำบากเป็นโจทย์ใหญ่แต่พยายามทำนะครับ อันนี้ในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานนะครับ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 4 พบว่า ผู้ต้องขังที่ติดเพื่อน เพื่อนชวนเข้าสู่วงการยาเสพติด โดยมาจากเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิชเยศ ชูเมืองและ วิษณุพงษ์ โปธิ

พิรุฬห์ (2542) ศึกษา การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาคดียาเสพติด : กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยทางสังคมด้านเพื่อนที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเนื่องเพื่อนเป็นผู้ชักชวนหรือชักจูงให้ทำยาเสพติด รองลงมาคือ ที่คบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด และปัจจัยทางสังคมด้านคนรักที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด เนื่องจากเลียนแบบพฤติกรรมการเสพยาเสพติดจากคนรัก และต้องการเรียกร้องความสนใจ (พิชเยศ ชูเมืองและ วิษณุพงษ์ โพธิพิรุฬห์ , 2542)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 5

ด้านครอบครัว

“-พ่อแม่จะ Overprotect ลูกขึ้นเป็นคนดี เหมือนพ่อแม่รังแกฉัน ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่เจอพ่อแม่ ครอบครัวจะปกป้องพ่อแม่รักลูกโดยที่ไม่มีเงื่อนไข แม้แต่กระทำผิดก็เข้าข้างลูก

-การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญทำให้ผู้ต้องขังเป็นคนที่มีนิสัยเก็บกด พอโตมาก็มาก่อคดี ยกตัวอย่าง นักโทษเสริม สวรรราชสีมา ที่เป็นชาวดัง ตอนเด็กๆโดนกดดันจากพ่อแม่เรียนแพทย์จะเป็นบุคลิกคนนิ่งๆ ไม่พูด แต่เป็นฉลาด

-ยกตัวอย่างนักโทษอีกชื่อ เต่า สมชาย ไม่รู้ว่าพ่อแม่เป็นใคร พอจำความได้ก็อยู่วัดกับหลวง พ่อ โตมาด้วยความเก็บกด ตัวอย่างนี้ไม่มีพ่อแม่คอยอบรมสั่งสอน

-ผู้ต้องขังที่อยู่บางขวางส่วนใหญ่จะมีพี่ มีพ่อ ค้ายาเสพติด ยกตัวอย่างเช่น เหล้าตาก แสนลี ติดทั้งพ่อทั้งลูก บางบ้านก็ติดทั้งผิวทั้งเมีย คือใช้ยาเสพติดและค้ายาเสพติดทั้งครอบครัว สมาชิกในครอบครัวเป็นอาชญากร คือชายกันทั้งบ้านเลย ถ้าเป็นผู้หญิงก็แยกไปติดตรงคลองเตย

-พ่อแม่บางบ้านจะโทษเพื่อน บอกว่าลูกเป็นคนดี ลูกเป็นคนหัวอ่อน เพื่อนชวนไป”

ด้านการศึกษา

“เป็นศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะยิ่งถ้าได้เรียนสูงขึ้น กลุ่มเพื่อนก็เป็นสิ่งที่ช่วยคัดกรองเพื่อนที่เข้ามาคบด้วยการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าได้เรียนก็จะมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ผู้ต้องขังบางคนไม่ได้เรียนหนังสือ ขาดการศึกษาที่ดี ทำให้โตมาไม่มีอาชีพที่ดี”

ด้านเศรษฐกิจ

“ผู้ต้องขังบางคน ไม่มีอาชีพไม่มีรายได้ เลยต้องมาเป็นเด็กส่งยา”

ด้านอาชีพ

“ผู้ต้องขังไม่มีพ่อแม่ ถูกทิ้งให้อยู่วัดจนโต เลยไม่ได้ประกอบอาชีพ ทำให้มาเสพยาเสพติด เพราะไม่รู้จะไปทำอะไร”

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

“ตัวผู้ต้องขังจะโทษเพื่อน จะปฏิเสธว่าผมไม่ได้ทำอะไรผิด เพื่อนชวน ตัวผู้ต้องขังบางคนเคยมาดูงานที่เรือนจำ แล้วกลับเข้ามาในเรือนจำตอนโต โดยที่ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ผิด”

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม

“ชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถ้าเห็นคนในชุมชนเสพยาอยู่ทุกวัน ก็จะทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องปกติสามารถทำได้”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-โรงเรียน,ผู้นำชุมชน มีความสำคัญในการปลูกฝัง ต้องช่วยกันปลูกฝังให้เป็นคนดี หากไกลยาเสพติด เช่น หน่วยงานป้องกันภัยยาเสพติดของจังหวัด

-กระทรวงสาธารณสุข ออกมีการจัดพยาบาลชุมชน อสม. ช่วยในการดูแลป้องกัน ให้ห่างไกลยาเสพติด

-กรมราชทัณฑ์มีโครงการคืนคนดีสู่สังคม มีการปรับทัศนคติ การฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง แต่มีผู้ต้องขังบางคน เข้ามาเรียนรู้ในเรือนจำ แล้วจะทำยังไงไม่ให้โดนจับได้อีก หลังกระทำความผิดครั้งต่อไป ผู้ต้องขัง เคยพูดว่า “ผมรู้แล้วว่าออกไป ผมจะต้องทำยังไงจะได้ไม่โดนจับ”

-ปัจจุบันในเรือนจำ มีการจัดโปรแกรมให้ผู้ต้องขังแต่ละคนเข้า เพื่อออกไปจะได้กลับไปใช้ชีวิตแบบคนปกติได้ จะได้ไม่ต้องกลับเข้ามาอีก เช่น ฝึกวิชาชีพโคก หนอง นา ร้านcook and cok ช่วยให้ผู้ต้องขังได้ฝึกวิชาชีพและได้ปันผล แล้วยังมีช้กอบริด คือทำให้เขามีอาชีพแล้วทำได้ด้วยตัวเอง เพราะบางครั้ง สังคมยังไม่ยอมรับเข้า สังคมยังตีตราอยู่ แต่ก็อาจไม่ได้มีทุกสาขาอาชีพให้เลือก เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของเจ้าหน้าที่ หรืออาสาที่เข้ามาสอนผู้ต้องขัง เลยอาจมีสาขาให้เลือกฝึกอย่างจำกัด

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 5 พบว่า การฝึกอาชีพมีข้อจำกัดในเรื่องของสาขาที่จะฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดินา แก่นแก้ว และมุฮัมหมัดอิลยาส หญ้าปรัง (2561) ศึกษาเรื่อง การฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังชาย : กรณีศึกษาเรือนจำกลางปัตตานี หมู่ที่ 8 ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี พบว่า ทัศนยะและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ต้องขังชายที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในเรือนจำกลางปัตตานี การเพิ่มหลักสูตร/สาขาวิชาชีพให้มีตัวเลือกมากขึ้น ควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียน หรือผู้สนใจเป็นหลัก หรือกำหนดให้ “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้” และควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่/วิทยากร ในการฝึกอบรมให้มากขึ้นด้วย (ศักดินา แก่นแก้ว และมุฮัมหมัดอิลยาส หญ้าปรัง, 2561)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 6

ด้านครอบครัว

“การเลี้ยงดูของครอบครัวทำให้ผู้ป่วยมีการเก็บกด หรือเก็บความรู้สึก สิ่งเหล่านี้เกิดในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งครอบครัวมีความสำคัญที่จะอบรมเลี้ยงดู การหล่อหลอมการปลูกฝังจากครอบครัวในเรื่องการรู้สึกผิด จิตสำนึก ครอบครัวจึงมีผล”

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 6 พบว่า การเลี้ยงดูของครอบครัวทำให้ผู้ป่วยมีการเก็บกด หรือเก็บความรู้สึก สิ่งเหล่านี้เกิดในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งครอบครัวมีความสำคัญที่จะอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรวรรณ เคนวัน (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีผลในการกระทำผิดต่อคดียาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ในลักษณะของการเลี้ยงดูมีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อัจฉรวรรณ เคนวัน, 2559)

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนที่ 7

ด้านครอบครัว

“อันดับ 1 ความผูกพันในครอบครัว พื้นฐานครอบครัว ยกตัวอย่างผู้ป่วยที่โตมาในครอบครัวที่พ่อใช้สารเสพติด พ่อแม่ทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่ไม่ค่อยดี เดี่ยวดีเดียวเลิก ผู้ป่วยคนนี้เป็นลูกคนเล็ก แล้วมีการกระทำผิดซ้ำหลายครั้ง

-ผู้ป่วยมีปมในใจจากพ่อแม่ พ่อจะไม่มีเหตุผล เวลาเราจะทำร้ายร่างกาย ผู้ป่วยเลยมีปมค้างใจ

-ผู้ป่วยมีแนวความคิด ความเกลียดชังในตัวพ่อแม่”

ด้านการศึกษา

“การศึกษาเป็นสถาบันที่สังคม เพราะคนใช้บางคนใช้สารเสพติดที่ ป.4 ป.5 หากอยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีการเฝ้าระวังก็สา มารถป้องกันการใช้สารเสพติดในคนใช้ได้ พ่อเด็กบางคนย้ายร.ร.เข้ามัธยมทำให้ใช้สารเสพติดและกระทำผิดได้อย่างต่อเนื่อง”

ด้านเศรษฐกิจ

“อันดับ 2 เรื่องการเงินเช่น พ่อแม่ ไม่มีความพร้อมในเรื่องของการเงินในการเลี้ยงดูทำให้ผู้ป่วยเกิดเป็นปมในใจว่า บ้านจนไม่มีเงิน”

ด้านอาชีพ

“หน้าที่การงาน บรรยากาศความกดดันในการทำงานก็มีผล คนในวัยทำงานที่กระทำผิดมาจากความสัมพันธ์ บรรยากาศการแก่งแย่งกัน นำไปสู่การใช้ยาเสพติด บางคนควบคุมตนเองไม่ได้

หรือแม้คนที่ว่างงานก็หันไปใช้เสพติด เพราะฉะนั้นเราต้องดูแลคนที่ว่างงานด้วย ถ้ามีงานมีการทำมีเงินใช้ก็อาจไม่ค่อยมีปัญหา”

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

“เรื่องเพื่อนเป็นเรื่องสำคัญ ควรมีการปลุกฝังให้คบหาเพื่อนให้อย่างมีคุณภาพ ถ้าเด็กที่พื้นฐานครอบครัวไม่ดี พอมาเจอกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็รวมตัวกันในการกระทำผิด”

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม

“อันดับ 3 ด้านชุมชน

เช่น คนอื่นๆ ชุมชนสภาพแวดล้อมก็มีผลทำให้กระทำผิด ยิ่งหลายปัจจัยก็ยิ่งมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นในการกระทำผิด

-สังคมควรมีพื้นที่ให้เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อห่างไกลจากยาเสพติด และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมที่จะให้เด็กมีตัวตนได้แสดงออก”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-ต้องมีคนควบคุมกำกับดูแลจะช่วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้

-ต้องป้องกันไม่ให้ใช้สารเสพติด เพราะหากไปใช้สารเสพติดทำให้ผู้ป่วยควบคุมดูแลตัวเองได้ไม่ได้พอ ทำให้การรับรู้ผิดปกติไปในระหว่างที่ใช้สารเสพติด

-มีระบบการติดตามผู้ป่วยโดยทีมจิตเวชชุมชนในการทำหน้าที่ติดตามผู้ป่วยต่อเนื่อง

-มีทีมเข้าไปตรวจในเรือนจำ มีจิตแพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์ โดยจะมีการตรวจประเมิน ทุก 1 เดือน , 3 เดือน จะมีการรับการส่งต่อมาจากราชทัณฑ์ในกรณีคนที่เรือนจำดูแลไม่ไหวทางเรามีการดูแล F/U ต่อเนื่อง

-ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อย่างน้อยๆก็ช่วยตัดวงจรการกระทำผิด

-กฎหมายยาเสพติด เน้นไปที่ใช้ยังงให้ปลอดภัย เพราะการเน้นให้เลิกยาเสพติดคงเลิกยาก

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ยังมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลว่า “ผู้ต้องขังบางคนเพิ่งกลับออกไปจากเรือนจำ ก็กลับมาอีกแล้วออกไปแบบเดียว ตอนอยู่ญาติไม่เคยมาเยี่ยมผู้ต้องขังเคยเล่าว่าบางที่อยู่บ้านแล้วพ่อแม่ทะเลาะกัน น่าเบื่อ” ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆของการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังฐานคดีความผิดยาเสพติดจึง ได้แก่

ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสาเหตุปัจจัยสำคัญอันดับ 1ที่ทำให้ผู้ต้องขังมากระทำผิดซ้ำ โดยปัญหาครอบครัวเกิดได้หลากหลาย แม้กระทำผิดครอบครัวที่พ่อแม่มีการแตกแยกกัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า “จากที่ผมเจอผู้ต้องขัง 80% มาจากครอบครัวที่แตกแยก บางคนพ่อแม่แยกทางกัน บางคนโตมากับยาย น้อยมากที่จะเป็นผู้ต้องขังที่โตมาในครอบครัวที่ Perfect ผมเชื่อว่าเกี่ยวแน่นอน” ซึ่งปัจจัยนี้ถูกนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bonding Theory) ซึ่งการ

ที่ผู้ต้องขังโตมาในครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน ทำให้ขาดผูกพันกับคนในครอบครัว ขาดการอบรมเลี้ยงดู ขาดการเอาใจใส่จากคนในครอบครัวทำให้เกิดความคิดไตร่ตรองก่อนกระทำผิด ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของตฤณห์ โพธิ์รักษา (2562) ศึกษาเส้นทางชีวิตของนักโทษหญิงที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวเป็นมูลเหตุจูงใจที่เริ่มเสพยาเสพติดของนักโทษหญิง ที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และไม่มีความผูกพันกับครอบครัว (ตฤณห์ โพธิ์รักษา, 2562) นอกจากนี้ยังคล้ายคลึงกับงานวิจัยของอัครกร ไชยพงษ์ (2557) ศึกษาในเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำ เขต 8 พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำมาจากการขาดครอบครัวที่อบอุ่น (อัครกร ไชยพงษ์, 2557)

และปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ ก็คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านเศรษฐกิจจัดเป็นปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำมักจะหันมากระทำผิดซ้ำเนื่องจากรายได้ของครอบครัวหรือรายได้ที่จะนำมาจุนเจือครอบครัวไม่เพียงพอ นอกจากนี้แล้วเมื่อออกจากเรือนจำมาแล้วผู้ต้องขังกลับมาอยู่กับครอบครัว หากมีรายได้ไม่เพียงพอก็จะหันกลับมาค้ายาเสพติดอีก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า “การค้ายาเสพติดทำให้มีเงิน มีรายได้ ผู้ต้องขังเห็นว่าทำมาตั้งแต่สมัยพ่อแม่เลยทำสืบทอด ค้ายาเพราะได้เงิน” และยังมีผู้ให้ข้อมูลอีกท่านได้กล่าวว่า “ผู้ต้องขังบางคนไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้เลยต้องมาเป็นเด็กส่งยา” ซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจเหล่านี้เมื่อผู้ต้องขังออกจากเรือนจำแล้วไม่สามารถหางานทำได้ เนื่องจากชุมชนและสังคมไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้โอกาสในการกลับเข้าไปประกอบอาชีพหรือทำงานสุจริตภายหลังการพ้นโทษ ซึ่งตรงกับทฤษฎีติดตรา (The Labeling Theory) ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษถูกสังคมติดตราว่าเป็นคนไม่ดี ทำให้ขาดโอกาสในการรับเข้าทำงาน ขาดโอกาสในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เกิดเป็นตราบาปจนนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากไม่สามารถหารายได้จากอาชีพสุจริตได้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ตฤณห์ โพธิ์รักษา (2562) ศึกษาเส้นทางชีวิตของนักโทษหญิงที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด พบว่า ตราบาปมีส่วนในการกระทำผิดซ้ำของกรณีศึกษาบางรายในแง่ของพยายามเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในการพยายามหางานสุจริตทำ แต่เห็นว่าสังคมไม่ได้ยอมรับและติดตราว่าเคยโทษจำคุกจึงกลับไปกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากไม่มีทางเลือก (ตฤณห์ โพธิ์รักษา, 2562) นอกจากนี้ยังคล้ายคลึงกับงานวิจัยของภาณุวัฒน์ มีเพียรและบุญเหลือ บุบผามาลา ศึกษาปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุดรธานี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำเป็นอันดับหนึ่ง คือด้านเศรษฐกิจ ซึ่งถือได้ว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจัดเป็นปัญหาสำคัญในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดอีกปัจจัยหนึ่งด้วย (ภาณุวัฒน์ มีเพียรและบุญเหลือ บุบผามาลา, 2564) มีผู้ให้ข้อมูลอีกท่านกล่าวว่า “ผู้ต้องขังไม่ค่อยมีเงินหรือ ฐานะทางบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยดีกัน ถึงต้องไปขายยา บางคนเป็นเด็กส่งยา ถ้าเขามีเงิน ฐานะทางบ้านดีคงไม่กระทำผิด” จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวตรงกับการศึกษาของมัจจุภาณูญ บุญสมประเสริฐ ศึกษา แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำร้ายแรงลำดับจากมากไปน้อย โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจมาเป็นอันดับหนึ่ง ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีฐานะครอบครัวยากจน รายได้น้อยกว่ารายจ่าย (มัจฉาภาณูจ บัญสมประเสริฐ, 2557)

นอกจากนี้การประกอบอาชีพก็ยังคงมีความสำคัญในการสร้างรายได้ในการหาเลี้ยงครอบครัว ดังนี้ ปัจจัยด้านอาชีพจัดเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งเหมือนกับปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยเศรษฐกิจ อาชีพ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า “ผู้ต้องขังทำอาชีพอื่นไม่เป็น เพราะเกิดมาใครครอบครัวที่ค้าขายเสพติดเป็นอาชีพ” ซึ่งก็คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่กล่าวว่า “ผู้ต้องขังมองว่าค้าขายขายยาแล้วได้ง่ายกว่าวิธีหาเงินแบบอื่น” การประกอบเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หากคนเราไม่ประกอบอาชีพ ก็จะไม่มีแหล่งรายได้ในการหาเลี้ยงชีพ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ไพรวลย์ สุนทร (2565) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำ จังหวัดยโสธร พบว่า ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไพรวลย์ สุนทร, 2565)

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยรอง ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยด้านการศึกษาจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล กล่าวว่า “บางคนผู้ต้องขังก็มีการศึกษาที่ดี แต่น้อยกว่าผู้ต้องขังที่การศึกษาน้อย ในเรือนจำที่มาด้วยคดียาเสพติดส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย” และจากผู้ให้ข้อมูลอีกท่านกล่าวว่า “ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่ผมเจอการศึกษาจะน้อยมาก ส่วนใหญ่แค่ระดับประถม แทบจะไม่เจอระดับปริญญาเลย” ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่กระทำผิด มีการศึกษาที่น้อย บางคนระดับประถมศึกษา บางคนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมีการศึกษาในระดับชั้นที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย เหล่าลงอินทร์และคณะ (2552) ศึกษา การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 69 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “ผู้ต้องขังบางคนติดเพื่อน พอเพื่อนติดก็พากันเข้าสู่วงจรยาเสพติดก็ยาวเลย พากันเสพจนเป็นเด็กส่งยา จนขายเอง” ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ฐิติวรรณ สุกใส และคณะ (2555) ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย พบว่า สาเหตุที่กระทำผิดครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 สาเหตุเพราะเพื่อนคือเพื่อนชวนหรือคบเพื่อนมีพฤติกรรมกระทำผิดจึงถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

สุดท้ายนี้คือด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เติบโตมาในสังคม สภาพแวดล้อมที่มียาเสพติด ค้าขายเสพติดก็ส่งผลให้เป็นผู้ค้าขายเสพติด เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ” ซึ่งปัจจัยด้านนี้ตรงกับการศึกษาของชวลิต กลิ่นแฉ และคณะ (2564) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่

สำรวจจากเรือนจำ พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและชุมชน

โดยปัจจัยทั้งหมดนี้ จัดเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่จะมีคุณภาพ ดังนั้น การมีปัจจัยพื้นฐานครอบครัวที่ดีส่งผลให้ได้รับการเลี้ยงดูที่ดี มีการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ สามารถเติบโตมาประกอบอาชีพที่สุจริตห่างไกลยาเสพติด และมีการคบค้าสมาคมในกลุ่มเพื่อนชุมชน สภาพแวดล้อมที่เกื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังด้านนโยบายในการบริหารของผู้บริหาร โดยมีข้อมูลทั่วไปเป็นเพศชาย 2 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน การศึกษาระดับปริญญาโท 1 คน อายุ 50-60 ปี จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารจากกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม 1 คน และผู้บริหารกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 1 คน ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผลผู้บริหาร

ตำแหน่ง	อายุ (ปี)	อายุงานที่ทำ (ปี)	เพศ	หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	55	33	ชาย	-ผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลรับผิดชอบงานบริหารในการดูแลผู้ป่วยทางจิตเวชและผู้ที่ต้องเข้ารับการบำบัดยาเสพติด
ผู้อำนวยการเรือนจำกลางนครปฐม	50	28	ชาย	-ผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในงานบริหารองค์กรที่รับผิดชอบดูแลผู้ต้องขังที่ได้รับการกระทำผิดและรับโทษในเรือนจำ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เนื่องจากเรือนจำเป็นสถานที่ที่กักขังผู้ต้องขังที่มีการกระทำผิด โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม และแก้ไขพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังโดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจที่สำคัญคือ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสุขภาพจิตของประชาชน

ผู้บริหาร คนที่ 1

ด้านครอบครัว

“อันดับ 2 คือครอบครัว เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตใช้ชีวิต”

ด้านเศรษฐกิจ

“ผมมองว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอันดับ 1 เพราะถ้าเขาออกจากเรือนจำ แล้วกลับเข้าสู่วงจรเดิม มีโอกาสกลับมากระทำผิดอีก”

ด้านอาชีพ

“อันดับ 3 คือ อาชีพ เพราะถ้าผู้ต้องขังกลับไปสู่อาชีพเดิม ก็เป็นเหตุให้เข้าสู่วงจรไปค้ายาเหมือนเดิม แล้วก็กระทำผิดจนกลับเข้าสู่เรือนจำ”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-โปรแกรมฟื้นฟูผู้ต้องขัง แบ่งเป็นกลุ่มผู้ค้า กลุ่มผู้เสพ

ครอบคลุมทุกประเภท กรมราชทัณฑ์คาดหวังให้ผู้ต้องขังทุกรายต้องผ่านโปรแกรมพวกนี้ เพื่อให้ได้ใบประกาศมาในการปรับชั้น เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้น ถ้าผู้ต้องขังได้ปรับชั้น ทำให้ผู้ต้องขังที่ถ้าอยู่ในชั้นเยี่ยม เวลาเมื่อภัยโทษหรือผู้ต้องขังกองนอก ผู้ต้องขังจะได้ประโยชน์จากการทำโปรแกรม เรามีภาคีเครือข่าย เช่น สาธารณสุข ปกครอง หน่วยงานฝ่ายความมั่นคง มี 3ภาคี โปรแกรมนี้ใช้เหมือนกันในเรือนจำทั่วประเทศ เพียงแต่ต่างกันตรงผู้ประสานงานในแต่ละจังหวัด แต่มาตรฐานเดียวกันหมด จากสถิติผู้กระทำผิดซ้ำในเรือนจำ ถ้าผู้ต้องขังคนไหนเข้าโปรแกรม การกลับไปกระทำผิดซ้ำมีน้อยกว่าคนที่ไม่เข้าโปรแกรม

-ผู้ต้องขังบางคนเข้าโปรแกรมไม่ครบ เนื่องจากคดียาเสพติดบางคนอยู่ในกระบวนการสั่งฟ้อง บางคนยังไม่ครบโปรแกรมก็ถูกปล่อยตัว

-โปรแกรมฟื้นฟูผู้ต้องขัง มี 2 แบบ คือระยะสั้น 15 วัน และระยะยาว 90วัน โปรแกรมมีหลายแบบขึ้นอยู่กับคดีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดมา

-พรบ.ป้องกันการกระทำผิด หรือ JSOC จุดมุ่งหมายคือ เพื่อป้องกันผู้ถูกกระทำจะต้องได้รับความคุ้มครองจากอดีตผู้ต้องขัง แต่สิ่งหนึ่งที่เราพบ พบว่า ผู้ต้องขังมักจะไม่กระทำผิดในจุดเดิม เช่น คดีปล้นทรัพย์ ครั้งแรกปล้นสถานที่ A พอออกมาปล้นครั้งที่ 2 ก็เปลี่ยนสถานที่ ซึ่งตอนนี้ JSOC ยังไม่ครอบคลุม

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า มีการจัดทำพรบ.ป้องกันการกระทำ จุดมุ่งหมายคือ เพื่อป้องกันผู้ถูกกระทำจะต้องได้รับความคุ้มครองจากอดีตผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปกป้อง ศรีสนิท(2564) ศึกษา แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้กระทำความผิด หรือผู้พันโทษที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมระยะที่ 1 พบว่า การแก้ไขปัญหาโดยออกกฎหมายพิเศษ

ให้มีมาตรการป้องกันกระทำคามผิดซ้ำของผู้กระทำคามผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรง (ปกป้อง ศรีสนิท, 2564)

ผู้บริหาร คนที่ 2

ด้านครอบครัว

“พื้นฐานทางพันธุกรรม พื้นฐานการเลี้ยงดูจากครอบครัว ถ้าพื้นฐานครอบครัวไม่ แตกแยกก็ขาดการอบรมสั่งสอน”

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

“เพื่อนฝูงสังคมก็มีความสำคัญในกระทำผิด เพราะถ้าเพื่อนเสพยา ก็มีโอกาสเข้าสู่วงจร”

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

-โครงการราชทัณฑ์ปันสุข เป็นราชดำริ เช่นการดูแลทางร่างกาย การดูแลทางสุขภาพจิต ค้นหาปัญหาที่มีการคัดกรองในเรือนจำ ถ้าเจอก็รีบรักษา

-จิตสังคมบำบัด การเตรียมพร้อมกลับเข้าสู่สังคม

-กรมสุขภาพจิต ร่วมมือกับ พม. ร่วมมือกับกระทรวงยุติ

ธรรม ในการสรรหาอาชีพ ตัวอย่างนี้อยู่ที่รพ.ศรีธัญญา หรือรพ.สมเด็จพระเจ้าพระยา มีร้านกาแฟ

-community mental Health เพราะชุมชนจะบำบัดได้ดีที่สุด หากเกิดปัญหาสังคมจะช่วยเหลือได้ดีที่สุดและนำผู้ติดยามารักษาในที่สุด

-มีระบบ V Care (V=Violence=ความรุนแรง)เป็นระบบดูแลติดตามช่วยเหลือรักษา ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่มีโอกาสก่อความรุนแรง

-ระบบ V Scan ให้ชุมชนสแกนก่อนที่จะเกิดความรุนแรง ร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

-การรักษาแบ่งเป็น 3 ส่วน 1.Acute Care มีใกล้บ้านใกล้ใจ ให้เปิดเวิร์ดจิตเวชในทุกๆรพ.

2. Intermediae Care

3.ให้มีศูนย์ธัญญารักษ์ บำบัดยาเสพติดทุกจังหวัด เรารวมผู้ป่วยความรุนแรงเข้าด้วยกัน ผู้ป่วยยาเสพติดมีโอกาสก่อความรุนแรงได้สูง เราจึงต้องมี Acute Care

เราพบว่า เกือบ90%ถ้าคนไข้ได้รับการดูแลอย่างครบวงจรโอกาสที่จะไม่กระทำผิดซ้ำ

-ความร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ที่เกี่ยวกับจิตเวช มีการวางแผนที่จะทำที่จังหวัดนครปฐม จะมี ส่วนของตัวเองก่อนที่ผู้ต้องขังจะปล่อยออกมา

-ในส่วนของจิตเวชและยาเสพติด เรื่อง To Be Number One เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้าง เยาวชนต้นแบบ เป็นโครงการที่สามารถทำให้เยาวชนเข้ามาสู่แนวทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่ไว้เชือกกับยาเสพติด อันนี้เป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าว พบว่า มีแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด มีแนวทางการป้องกันดังต่อไปนี้แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังด้านนโยบายในการบริหารของผู้บริหาร ดังคำให้ข้อมูลของผู้บริหารท่านหนึ่งกล่าวว่า “โปรแกรมฟื้นฟูผู้ต้องขัง มี 2 แบบ คือ ระยะสั้น 15 วัน และระยะยาว 90 วัน กรมราชทัณฑ์คาดหวังให้ผู้ต้องขังทุกรายต้องผ่านโปรแกรมพวกนี้ เพื่อให้ได้ใบประกาศมาปรับชั้น เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้น ถ้าผู้ต้องขังได้ปรับชั้น ทำให้ผู้ต้องขังที่ได้อยู่ชั้นเยี่ยม เวลามีภัยโทษหรือผู้ต้องขังกองนอก ผู้ต้องขังจะได้ประโยชน์จากการทำโปรแกรม เรามีเครือข่าย เช่น สาธารณสุข ปกครอง หน่วยงานความมั่นคง มี 3 ภาคี” ดังนั้นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องที่สำคัญ 3 ภาคีเครือข่าย ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม มีบทบาทสำคัญในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง ซึ่งจากการแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของกรมราชทัณฑ์ตรงกับทฤษฎีอาชญาวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนที่แตกต่าง ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ โดยทางกรมราชทัณฑ์มีนโยบายให้ผู้ต้องขังเข้าโปรแกรมการบำบัดที่จัดขึ้น หากผู้ต้องขังผ่านโปรแกรมหกครั้งก็จะได้รับใบประกาศเพื่อนำมาปรับชั้น เมื่อผู้ต้องขังอยู่ในชั้นที่ดี ก็มีโอกาสดำเนินการภัยโทษ ซึ่งแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำดังกล่าวนี้ส่งผลให้ผู้ต้องขังมีแรงสนับสนุนที่อยากจะเข้าร่วมโปรแกรม เพราะเมื่อผ่านการเข้าร่วมแล้วก็จะได้รับใบประกาศนำมาปรับชั้น เหมือนการได้รับรางวัลทำให้ผู้ต้องขังมีโอกาสเข้าร่วมโปรแกรมสูงขึ้น นอกจากการมีโปรแกรมบำบัดของผู้ต้องขังแล้ว กรมราชทัณฑ์ยังมีกองพัฒนาพฤตินิสัย ในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาการพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขัง อาทิเช่น ร้าน Cook and Coff ของเรือนจำกลางบางขวางที่มีบริการร้านกาแฟและร้านอาหารในเขตบริเวณเรือนจำกลางบางขวาง ให้บริการโดยผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ส่วนเรือนจำกลางนครปฐม ก็มีการฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังเรียกว่า ศูนย์แคร์ โดยมีการฝึกอาชีพในสาขาต่างๆ อาทิเช่น ร้านสังเคราะห์ผู้ต้องขัง ร้านซักอบรีด โดยผู้ต้องขังจะได้รับปันผลจากการฝึกอาชีพดังกล่าวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ กิตติวานิช และคณะ (2565) ศึกษา การพัฒนาอาชีพผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดระนองเพื่อการดำรงชีวิตหลังพ้นโทษ พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการในการพัฒนาด้านอาชีพ โดยมีความต้องการที่จะฝึกทักษะอาชีพกับผู้ที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพหลักต่อไปได้ (สุวรรณิ กิตติวานิช และคณะ ,2565)

นอกจากนี้ผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า “ในส่วนของจิตเวชและยาเสพติด มีโครงการ To Be Number One เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างเยาวชนต้นแบบ เป็นโครงการที่สามารถทำให้เยาวชนเข้ามาสู่ทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่แว้งกันยาเสพติด อันนี้เป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติด” ซึ่งจากการแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้บริหารท่านนี้ได้ตรงกับทฤษฎีอาชญาวิทยา ได้แก่ การขัด

เกลาทางสังคม (Socialization Theory) เป็นการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมโดยการเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิด เช่น กลุ่มเพื่อน หรือครอบครัว โดยโครงการ To Be Number One ช่วยขัดเกลาเยาวชนก่อนจะโตเป็นผู้ใหญ่ได้มีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เห็นถึงโทษของยาเสพติดและห่างไกลจากยาเสพติด ลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดได้ในอนาคต นอกจากนี้ทางกรมสุขภาพจิตยังได้มีนโยบายให้จัดตั้งโรงพยาบาลธัญญารักษ์ เปิดหอผู้ป่วยจิตเวช เพื่อในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและผู้ที่ต้องเข้ารับการบำบัดยาเสพติดไว้ทุกจังหวัด นำร่องโดยโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี เป็นแนวคิดในการขยายพื้นที่และเพิ่มการเข้าถึงบริการของผู้ใช้ยาและสารเสพติด รวมถึงผู้ป่วยจิตเวชในเขตสุขภาพ ลดความแออัดของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลเฉพาะทาง ซึ่งมีจำนวนเตียงจำกัดในการรองรับจำนวนผู้ป่วยที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของปราโมทย์ พันธุ์สะอาด (2561) ศึกษา รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดเปรียบเทียบ สู่แนวนโยบายที่ควรจะเป็น พบว่า สหรัฐอเมริกามีมุมมองและแนวความคิดในการลดปัญหายาเสพติดค่อนข้างหลากหลายและวิธีการลดความรุนแรงลงโดยทั้งการควบคุม ปราบปรามและการบำบัด

(<http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/6710/7/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%203.pdf>) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 2 ท่าน พบว่า ปัจจัยที่สำคัญยังคงเป็นปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านอาชีพ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขังในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้สามารถสรุปผลการอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในปัจจุบันการก่ออาชญากรรมที่มีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด เป็นการกระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ (<https://www.springnews.co.th/feature/828366>, 2566) โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และเรือนจำกลางนครปฐม จังหวัดนครปฐม เนื่องจากมีผู้กระทำผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และเรือนจำกลางนครปฐม จังหวัดนครปฐม

เมื่อศึกษาหาปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดียาเสพติด พบว่า ปัจจัยที่สำคัญมี 3 ด้านหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีอาชญาวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีติดตราหรือตราบาป (The Labeling Theory) เมื่อผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ คนในสังคมก็จะติดตราว่าเป็นพวกมีคดีความ ทำให้ผู้ต้องขังเมื่อปล่อยตัวออกจากเรือนจำหางานทำได้ยาก ไปสมัครงานก็ไม่มีบริษัทรับทำงานเนื่องจากมีคดีความ มีประวัติอาชญากรรมติดตัว ซึ่งการติดตรานี้ทำให้สังคมไม่ยอมรับ ทำให้ขาดโอกาสในการประกอบสัมมาอาชีพ (ตฤณห์ โพธิ์รักษา, 2562) ส่วนปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยด้านเพื่อนและสังคมใกล้ชิด ปัจจัยด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ก็มีความสำคัญรองลงมา ซึ่งตรงกับงานวิจัยของนิศากร อุบลสุวรรณ (2556) ศึกษา การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช พบว่า การที่ผู้ต้องขังถูกปล่อยออกมาแล้วมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ ขาดรายได้ ไม่มีอาชีพก็มีโอกาสที่จะกลับไปกระทำผิดแล้วหวนกลับสู่เรือนจำได้ตามเดิม (นิศากร อุบลสุวรรณ, 2557) นอกจากนี้ทางผู้บริหารของกรมราชทัณฑ์ ยังได้มีนโยบายฝึกวิชาชีพให้ผู้ต้องขังก่อนออกจากเรือนจำ อาทิเช่น ร้าน Cook and Coff เป็นร้านกาแฟที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เรือนจำกลางบางขวาง โดยจำหน่ายกาแฟและอาหาร โดยผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้ผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังที่มาฝึกอาชีพจะได้รับเงินปันผลเมื่อพ้นโทษ เพื่อนำไปต่อยอดอาชีพหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ

ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำ

ด้านครอบครัว

ด้านเศรษฐกิจ

ด้านอาชีพ

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

1. มีการพัฒนาพฤตินิสัย โดยแบ่งเป็น การฝึกอาชีพ , การศึกษา , การปันผล(รายได้) เรือนจำกลางนครปฐม : ศูนย์แคร์ (ร้านค้า , ร้านซักอบรีด) เรือนจำกลางบางขวาง : ร้าน Cook and Coff ข้อสังเกต : การฝึกอาชีพของทั้งสองเรือนจำมีอาชีพที่น้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขัง ความหลากหลายอาจมีไม่เพียงพอความต้องการ ในอนาคตควรมีการขยายการฝึก อาชีพที่หลากหลายตรงตามความต้องการของผู้ต้องขัง
2. มีการเข้ารับโปรแกรมบำบัดติดยาเสพติด เรือนจำกลางนครปฐม , เรือนจำกลางบางขวาง ร่วมกับกรมสุขภาพจิต มีการส่งทีมสหวิชาชีพ เข้าไปเพื่อบำบัดสำหรับผู้ต้องขังที่ติดยา แต่การบำบัดอาจไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ต้องขังบางคน อาจได้รับการปล่อยตัวก่อนครบระยะเวลาของการบำบัด

ภาพที่ 3 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ด้านวิชาการ ได้ทราบถึงปัจจัยสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง รวมไปถึงแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังทั้งในเชิงปฏิบัติการและเชิงนโยบาย
2. ด้านการนำไปประยุกต์ใช้ ได้องค์ความรู้จากงานวิจัยเล่มนี้ ไปใช้ต่อยอดในการพัฒนางานวิจัยในอนาคตต่อไป
3. ด้านนโยบายการป้องกัน เพื่อจัดทำคู่มือสำหรับแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีอาเสพติด แก่กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำไปประยุกต์ต่อยอดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำในรูปแบบอื่นได้
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยและแนวทางการกระทำผิดซ้ำในฐานความผิดอื่นๆ เพิ่มเติม
3. ควรศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ นอกจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลครอบคลุมทุกมิติ และนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กับกรมราชทัณฑ์ในลำดับถัดไป

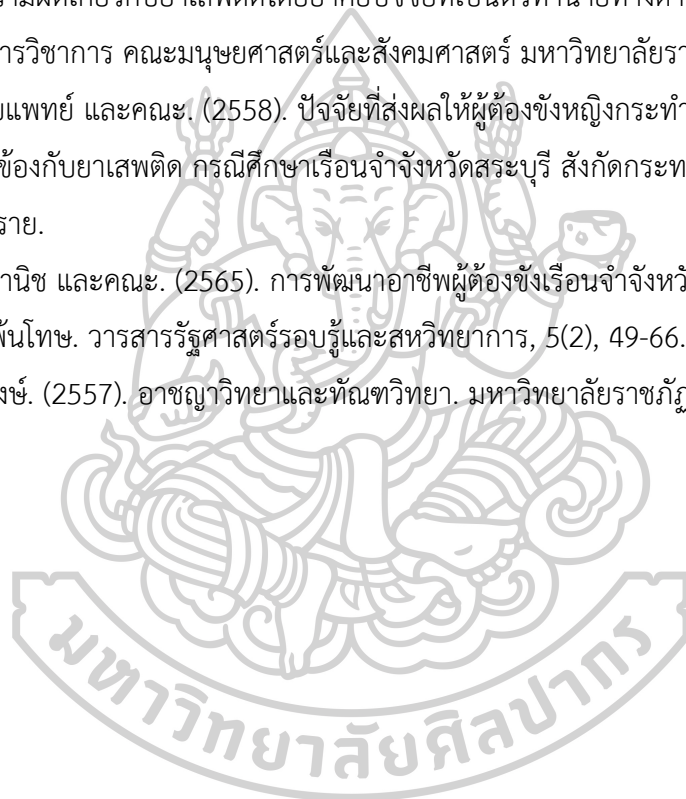

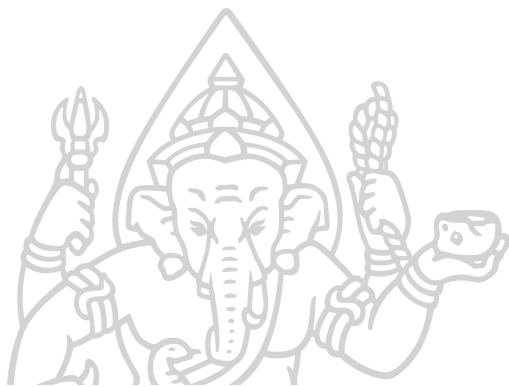
รายการอ้างอิง

- Braithwaite, R. L., Conerly, R. C., Robillard, A. G., Stephens, T. T., & Woodring, T. (2003). Alcohol and other drug use among adolescent detainees. *Journal of Substance Use*, 8(2), 126-131.
- Case, S., & Haines, K. (2003). Promoting prevention: preventing youth drug use in Swansea, UK, by targeting risk and protective factors. *Journal of Substance Use*, 8(4), 243-251.
- Gordon, J. R. (1998). *Organizational Behavior: A Diagnostic Approach*. Prentice – Hall.
- Krushas, A., Hamilton, Z., Kigerl, A., & Mei, X. (2024). Finding an answer in time: Assessing change in needs scores on time to recidivism among justice-involved youth. *Journal of Criminal Justice*, 90, 102146.
- Mariel Alper, & Matthew R. Durose. (2018). Update on Prisoner Recidivism: A 9-Year Follow-up Period (2005-2014). *U.S. Department of Justice*, 1-24.
- Nagin, D., & Paternoster, R. (2000). Population heterogeneity and state dependence: State of the evidence and directions for future research. *Journal of quantitative criminology*, 16, 117-144.
- office, E. (2021). Legislative measures for the prevention of recidivism of felony offenders of violence. *Journal of julniti*, 18(5), 1-2.
- Pokpong srisanit. (2021). Legal development to prevent danger from offenders or ex-prisoners who have harmful behaviours to society, phase 1. *Thammasat law journal*, 50(4), 504-531.
- Prinz, R. J., & Kerns, S. E. (2003). Early substance use by juvenile offenders. *Child psychiatry and human development*, 33, 263-277.
- Royal Gazette. (2023). https://www.moj.go.th/attachments/20221026080731_94190.PDF
- Royal thai government. (2023). <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/50144>
- Supitcha. (2015). *Appropriate approachesto punis and ehabliate recidivists inthai justice system*. National Institute of Development Administration.
- Van der Put, C. E., Creemers, H. E., & Hoeve, M. (2014). Differences between juvenile offenders with and without substance use problems in the prevalence and

- impact of risk and protective factors for criminal recidivism. *Drug and alcohol dependence*, 134, 267-274.
- Wilson, A. B., Draine, J., Hadley, T., Metraux, S., & Evans, A. (2011). Examining the impact of mental illness and substance use on recidivism in a county jail. *International journal of law and psychiatry*, 34(4), 264-268.
- Yukhnenko, D., Farouki, L., & Fazel, S. (2023). Criminal recidivism rates globally: A 6-year systematic review update. *Journal of Criminal Justice*, 88, 102115.
- ไพรวลัย สุนทรธา. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัด ยโสธร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. มหาสารคาม.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2555). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด : กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยศิลปากร]. นครปฐม.
- ชวลิต กลิ่นแข และคณะ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัด แม่ฮ่องสอน. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- ฐิติวรรณ สุกใส และคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนใน สังกมไทย. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(3), 8-19.
- ตฤณห์ โพธิ์รักษา. (2562). เส้นทางชีวิตของนักโทษหญิงที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพฯ.
- นภา อินธิบาล. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา]. ชลบุรี.
- นิพันธ์ จำเนียรพันธุ์. (2551). แนวทางการแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะ กรณีผู้ต้องขังทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีอยุธยา]. พระนครศรีอยุธยา.
- นิศากร อุบลสุวรรณ. (2557). การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลาง นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- ประเสริฐ แก้วจันทร์, & โภทศ สอดส่อง. (2565). ปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัด หนองคาย. วารสารพุทธมัตต์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม, 7(2), 170-182.
- ปราโมทย์ พันธุ์สะอาด. (2561). รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดเปรียบเทียบ สู่แนวนโยบายที่ควรจะเป็น. วารสารธรรมศาสตร์, 37(2), 1-15.
- พิชัย เลิศเสนา. (2561). ปัจจัยสาเหตุและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำ

- กลางนครปฐม โรงเรียนนายร้อยตำรวจ]. นครปฐม.
- ภาณุวัฒน์ มีเพียร, & บุญเหลือ บุบผามาลา. (2564). ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุดรธานี. *Journal of Kaensarn Academi*, 7(3), 17-32.
- มัจจุกาญจน์ บุญสมประเสริฐ. (2557). แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา]. พระนครศรีอยุธยา.
- ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรภัทร พิไชยแพทย์ และคณะ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดซ้ำในทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัดสระบุรี สังกัดกระทรวงยุติธรรม. จังหวัดเชียงราย.
- สุวรรณี กิตติวานิช และคณะ. (2565). การพัฒนาอาชีพผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดระนองเพื่อการดำรงชีวิตหลังพ้นโทษ. วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ, 5(2), 49-66.
- อัศกร ไชยพงษ์. (2557). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ภาคผนวก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หนังสือชี้แจงผู้เข้าโครงการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด
“กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้ออย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ท่านได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เพิ่มเติม กรุณาซักถามจากผู้ทำวิจัยซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถามและให้ความกระจ่างแก่ท่านได้

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัว เพื่อนของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ ถ้าท่านตัดสินใจแล้วว่า จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของโครงการวิจัยนี้

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

วัตถุประสงค์จากการศึกษาในครั้งนี้คือ

- 1) เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และเรือนจำกลางนครปฐม จังหวัดนครปฐม
- 2) เพื่อศึกษาหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และเรือนจำกลางนครปฐม จังหวัดนครปฐม

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้แล้ว จะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยและแนวทางการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง จำนวน 4 ข้อ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที สัมภาษณ์ 1 ครั้ง มีการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

เพื่อความปลอดภัย ปกป้องสิทธิ ของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น คือ ท่านอาจจะรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น หรือเสียเวลา เป็นต้นท่านอาจเกิดอาการข้างเคียง หรือความไม่สบาย นอกเหนือจากที่ได้แสดงในเอกสารฉบับนี้ ซึ่งอาการข้างเคียงเหล่านี้เป็นอาการที่ไม่เคยพบมาก่อน เพื่อความปลอดภัยของท่าน ควรแจ้งผู้ทำวิจัยให้ทราบทันทีเมื่อเกิดความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น

หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

ท่านจะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆจากการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ผลการศึกษาที่ได้จะในครั้งนี้จะช่วยในการออกมาตรการและกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆในการลดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังได้ต่อไป

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา การขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัยจะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลนี้อาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ข้อมูลของท่านจะถูกจัดเก็บ 1 ปี สถานที่เก็บคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และจะทำลายภายใน 1 ปีหลังจบการวิจัย

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

จากการลงนามยินยอมของท่านผู้ทำวิจัยสามารถบอกรายละเอียดของท่านที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิ์ดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายเกี่ยวกับระเบียบวิธีการของการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย

5. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถขอถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถขอถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
7. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
8. ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หรือการหลอกลวง

หากพบอันตรายที่เกิดขึ้นจากการวิจัย ท่านจะได้รับการพิจารณาความเสี่ยงทันที และท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของทีมผู้ทำวิจัยแล้ว ผู้ทำวิจัยยินดีจะรับผิดชอบท่าน และการลงนามในเอกสารให้ความยินยอม ไม่ได้หมายความว่าท่านได้สละสิทธิ์ทางกฎหมายตามปกติที่ท่านพึงมี

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถ

ติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ นางสาวพรกมล ยงค์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ 034-109686 ต่อ 207316 มือถือ 091-8793699

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ลงชื่อผู้ให้ข้อมูล
 (.....)
 วันที่..... วันที่.....

หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด
“กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ ปี
 อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ ขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
 เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด “กรณีศึกษาจาก
 เรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง” โดยสมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย รายละเอียด
 ขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของการวิจัยและความ
 เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตราย โดย
 ได้อ่านข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับ
 คำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้าพเจ้าได้ทราบถึงสิทธิ์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านประโยชน์และโทษจาก
 การเข้าร่วมการวิจัย และสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อ โดยจะไม่มีผลกระทบต่อ
 ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต และยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของข้าพเจ้าที่ได้รับ
 จากการวิจัย แต่จะไม่เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล โดยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวมจากการ
 วิจัยนั้น

หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึง
 ประสงค์จากการวิจัยขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ นางสาวพรกมล ยงดี คณะ
 วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม
 73000 หมายเลขโทรศัพท์ 034-109686 ต่อ 207316 มือถือ 091-8793699

หากข้าพเจ้าได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าได้เข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมนี้ โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ลงชื่อผู้ให้ข้อมูล
 (.....)
 วันที่..... วันที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด “กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

เรียน ผู้เข้าร่วมวิจัย

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวพรกมล ยงดี นักศึกษาปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ ท่านได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามวิจัย จึงใคร่ความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมนำมาใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงหรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อความ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวพรกมล ยงดี

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามแบ่งได้ 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 ปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง
- ส่วนที่ 3 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์

สำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และนักจิตวิทยา
เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด
“กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลาเริ่มต้น.....เวลาสิ้นสุด.....รวม.....นาที่
สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของคู่มือวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติ
วิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ปัจจัยและแนว
ทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.เพศ.....อายุ.....ปี
- 2.ตำแหน่ง.....สังกัด.....
- 3.อายุราชการ.....ปี ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี
- 4.วุฒิการศึกษา.....
- 5.เบอร์ติดต่อ..... อีเมล

ตอนที่ 2 ปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขัง

2.1 ท่านคิดว่าปัจจัยเสี่ยงและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง มาจากอะไรบ้าง

2.1.1 ด้านครอบครัว

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นางสาวพรกมล ยั่งดี

ผู้สัมภาษณ์

...../...../.....

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้บริหารเรือนจำ ผู้บริหารกรมสุขภาพจิต
เรื่อง ปัจจัยและแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังคดียาเสพติด
“กรณีศึกษาจากเรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางบางขวาง”

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลาเริ่มต้น.....เวลาสิ้นสุด.....รวม.....นาที่
สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของคู่มือวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติ
วิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง แนวทางการ
ป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....อายุ.....ปี
2. ตำแหน่ง.....สังกัด.....
3. อายุราชการ.....ปี ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี
4. วุฒิการศึกษา.....
5. เบอร์ติดต่อ.....อีเมล.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยสาเหตุของการกระทำผิดในผู้ต้องขัง

2.1 ท่านคิดว่าปัจจัยเสี่ยงและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขัง มาจากอะไรบ้าง

2.1.1 ด้านครอบครัว

.....

.....

.....

2.1.2 ด้านระดับการศึกษา

.....

.....

.....

2.1.3 ด้านอาชีพ

.....

.....

.....

2.1.4 ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

.....

.....

.....

2.1.5 ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม

.....

.....

.....

2.1.6 อื่นๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แนวทางการป้องกันการกระทำผิดในผู้ต้องขัง

3.1 ท่านคิดว่าการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังควรทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านมีมาตรการหรือนโยบายในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

นางสาวพรกมล ยังดี
ผู้สัมภาษณ์
...../...../.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	Pornkamol Youngdee
วัน เดือน ปี เกิด	
สถานที่เกิด	Nakhonsithammarat
วุฒิการศึกษา	M.Sc. (Mental Health), Chulalongkorn University B.N.S., Srinakharinwirot University
ที่อยู่ปัจจุบัน	306 Moo4 Songpeenong Tasang Chumpohn 86140

